

SLOVENE

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 40.—
za en mesec 3,50
za Nemčijo celoletno . . . 45.—
za ostalo inozemstvo . . . 50.—

V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 36.—
za en mesec 3.—
v spravi prejemov mesečno . . 2,50

Sobotna izdaja:
za celo leto K 8.—
za Nemčijo celoletno . . . 10.—
za ostalo inozemstvo . . . 13.—

Inserati:
Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 50 v
za dva- in večkrat . . . 45,,
pri večjih naročitih primeren
popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:
Enostolpna pettivrsta K 1.—
lahaja vsak dan izvzemši nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vzni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bozn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 182.

Mir z Rusijo podpisan.

Dunaj, 3. marca. Korespondenčni urad poroča iz Bresta Litovskega dne 3. t. m.:

Mirovna pogodba z Rusijo se je danes popoldne ob 5. uri z dodatnimi pogodbami vred podpisala.

Mirovna pogodba.

Mirovna pogodba med Nemčijo, Avstro-Ogrsko, Bolgarijo in Turčijo na eni in Rusijo na drugi strani pravi uvodoma, da so se navedene države dogovorile, da vojno stanje končajo in mirovna pogajanja kolikor mogoče hitro zaključijo. Nato so navedeni pooblašenci, potem slede pogojne točke:

Člen I. Nemčija, Avstro-Ogrska, Bolgarija in Turčija na eni in Rusija na drugi strani izjavljajo, da je vojno stanje med njimi končano. Odločene so, živeti poslej med seboj v miru in prijateljstvu.

Člen II. Pogodbeniki bodo opustili vsako agitacijo ali propagando proti vladi ali državnim in vojaškim uredbam drugega dela. Obveznost velja, kolikor tiče Rusije, tudi za ozemlja, ki ima zasedena četverozveza.

Člen III. Ozemlja, ki leže zapadno med pogodbeniki dogovorjene črte in so spadala k Rusiji, ne bodo več podrejena ruski državni oblasti. Dogovorjena črta je podana na zemljevidu, ki je dodan tej mirovni pogodbi kot bistveni njen del. (Pril. 1.). Natančno določitev črte bo izvedla nemško-ruska komisija. Rečenim ozemljem ne nastanejo iz nekdanje pripadnosti Rusiji nikake obveznosti nasproti Rusiji. Rusija se odpove vsakemu vmešavanju v notranje razmere teh ozemelj. Nemčija in Avstro-Ogrska nameravata določiti usodo teh ozemelj v sporazumu z njih prebivalstvom.

Člen IV. Nemčija je pripravljena, kakor hitro bo sklenjen splošni mir in bo ruska demobilizacija popolnoma izvedena, ozemlje črte, ki je označena v členu III., odst. 1., izprazniti, v kolikor člen VI. drugače ne določa. Rusija bo storila vse, kar je v njeni moči, da zagotovi takojšnjo izpraznitve vzhodno-anatolskih pokrajin in njihovo pravilno izročitev Turčiji. Okraje Erdehan, Kars in Batum bodo ruske čete istotako brez odloga izpraznile. Rusija se v novo ureditev državnopravnih in mednarodnopravnih razmer teh okrajev ne bo vmešavala, marveč prepušča prebivalstvu teh okrajev, da izvrše novo uredbo v sporazumu s sosednimi državami, posebno s Turčijo.

Člen V. Rusija bo popolno demobilizacijo svoje armade in novoustanovljenih

armadnih delov sedanje vlade nemudoma izvedla. Dalje bo Rusija svoje vojne ladje ali prepeljala v ruske luke in jih pustila tam do splošnega miru ali jih pa takoj razorožila. Z vojnimi ladjami držav, ki ostanejo s četverozvezo v vojnem stanju, v kolikor so v območju ruske oblasti, se bo postopalo ravno tako kakor z ruskimi vojnimi ladjami. Zaporno območje v Lednem morju ostane do splošnega miru v veljavi. V Vzhodnem in Črnem morju, v kolikor daleč sega ruska oblast, se takoj začno pobirati mine. Trgovinska plovba v teh pomorskih območjih je prosta in se takoj zopet začne. Za ugotovitev podrobnih določb, posebno za objavo varnih poti za trgovinsko plovbo, se sestavijo mešane komisije. Plovbena pota morajo biti trajno prosta plavajočih min.

Člen VI. Rusija se obvezuje, da bo z ukrajinsko republiko takoj sklenila mir in priznala mirovno pogodbo med to državo in državami četverozveze. Ruske čete in ruska rdeča garda ukrajinsko ozemlje nemudoma izpraznijo. Rusija ustavi vsako agitacijo ali propagando proti vladi ali javnim uredbam ukrajinske ljudovlade.

Estonsko in Livonijo morajo ruske čete in ruska rdeča garda ravnotako brez odloga izprazniti. Vzhodna meja Estonske teče v splošnem ob reki Narev. Vzhodna meja Livonije teče v splošnem preko Čudskega in Pskovskega jezera do njegovega jugozapadnega kota, potem čez Lubansko jezero v smeri na Lievenhof od Dvini. Estonsko in Livonijo zasede nemška policijska moč, dokler ondi ne zajamčijo varnosti lastne deželne uredbe in se ne vpostavi državni red. Rusija bo vse aretirane ali odpeljane prebivalce Estonske in Livonije takoj izpustila in jamči za varno vrnitev vseh odpeljanih Estoncev in Livoncev.

Tudi Finsko in Alandske otoke morajo ruske čete in ruska rdeča garda, finske luke pa rusko brodogradnjo in ruske pomorske sile takoj izprazniti. Dokler led onemogočuje prepeljavo vojnih ladij v ruske luke, ostanejo na vojnih ladjah le mala poveljstva. Rusija ustavi vsako agitacijo ali propagando proti vladi ali javnim uredbam Finske. Na Alandskih otokih zgrajene utrdbe se morajo kakor hitro mogoče odstraniti. O tem, da ostanejo ti otoki trajno neutrjeni in o drugem postopanju z njimi v vojaškem oziru se sklene poseben dogovor med Nemčijo, Rusijo, Finsko in Švedsko. Pogodbeniki se strinjajo tudi v tem, da se temu na željo Nemčije pritegnejo tudi druge vzhodnomorske obrežne države.

Člen VII. Držec se dejstva, da sta Perzija in Afghanistan svobodni in neodvisni državi, se pogodbeniki obvezujejo, da bodo njuno politično in gospodarsko

neodvisnost in teritorialno nedotakljivost spoštovali.

Člen VIII. Obojestranski vojni ujetniki se odpuste v njihovo domovino. Ureditev s tem zvezanih vprašanj se izvrši potom posameznih pogodb v smislu člena III.

Člen IX. Pogodbeniki se vzajemno odpovedo povračilu njihovih vojnih stroškov, to se pravi državnih izdatkov za vojevanje kakor tudi povračilu vojnih škod, to se pravi tistih škod, ki so jih njim in njihovim državljanom v vojnih ozemljih povzročile vojaške odredbe z vsemi v sovrážni deželi izvršenimi rekvizicijami vred.

Člen X. Diplomatični in konzularni odnosi med pogodbenimi deli se takoj po ratifikaciji mirovne pogodbe zopet začne. Radi dopustitve obojestranskih konzulov se pridržijo posebni dogovori.

Člen XI. Za gospodarske odnose med državami četverozveze in Rusijo so merodajne določbe ki jih vsebujejo priloge 2. do 5., in sicer priloga 2. za nemško-ruske, priloga 3. za avstro-ogrsko-ruske, priloga 4. za bolgarsko-ruske, priloga 5. za turško-ruske odnose.

Člen XII. Upostava javnih in zasebnih pravnih odnosov, zamenjava vojnih ujetnikov in civilnih internirancev, amnestijsko vprašanje in vprašanje o postopanju s trgovskimi ladjami, ki so bile zašle v nasprotnikovo oblast, se uredi v posameznih pogodbah z Rusijo, ki tvorijo bistveni del sedanje pogodbe in stopijo, v kolikor je to mogoče, z njo istočasno v veljavo.

Člen XIII. Za razlago te pogodbe sta merodajni za razmerje med Nemčijo in Rusijo nemško in rusko, za razmerje med Avstro-Ogrsko in Rusijo nemško, mažarsko in rusko, za razmerje med Bolgarijo in Rusijo bolgarsko in rusko in za razmerje med Turčijo in Rusijo turško in rusko besedilo.

Člen XIV. Pričujoča mirovna pogodba se bo ratificirala. Ratifikacijske listine se kakor hitro mogoče zamenjajo v Berlinu. Ruska vlada se obveže, da bo zamenjavo ratifikacijskih listin na željo katere izmed držav četverozveze izvršila tekom 14 dni. Mirovna pogodba stopi, v kolikor kateri izmed njenih členov, prilog ali dodatnih pogodb ne določa drugače, z njeno ratifikacijo v veljavo.

Zagrebska manifestacija.

Za 2. in 3. marca je bil sklican v Zagreb sestanek raznih jugoslovanskih strank in struj, ki naj bi se posvetoval o skupni narodni organizaciji. Na tem sestanku je bila zastopana Starčevićeva stranka prava, disidenti iz koalicije, soc. demokratiška stranka, Jugoslovanski klub, narodni

zastopniki iz Bosne in Hercegovine, Dalmacije, Istre, Medmurja in Slovenije, meščanstvo, zveza sokolska ter večji listi. Imena posameznih udeležencev navajamo drugod. Sestanek je imel zgolj namen, da se razne jugoslovanske stranke in pokrajine porazgovore, spoznajo medsebojno mnenje o perečih vprašanjih in da ugotove ali bi skupna narodna organizacija bila mogoča. Ta namen je sestanek dosegel. Mažarska vlada je pa poskrbela, da se je ta sestanek razvil v lepo manifestacijo za ujedinjenje in državno svobodo jugoslovanskega naroda.

V soboto, dne 2. marca so se ob 3. uri popoldne omenjeni zastopniki zbrali v hotelu Royalu in pričeli zborovati. Toda komaj je po pozdravu predsednika Starčevićeve stranke prava dr. Pavelića predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec jel poročati o političnem položaju, je v dvorano vdrl zastopnik policije z dvema detektivoma ter zaklical: »V imenu zakona razpuščam ta sestanek in pozivam gospode, da se legitimirajo!« Zborovalci, med katerimi je bilo mnogo poslancev iz državnega zbora in hrvaškega sabora, so ogorčeno in viharno protestirali zoper nasilje policije, ki se je drznila motiti zaseben in prijateljski razgovor. Zasišli so se ironični klici: »Živela koalicija!« Ko se je na poziv predsednika dr. Pavelića dotični policijski uradnik sam legitimiral kot g. Platzer, so detektivji zastražili obadva izhoda dvorane in g. Platzer je nanovo izjavil, da ne pojde nihče iz sobe, kdor se ne legitimira. Poslanec dr. Pavelić se je nato legitimiral in odšel k banu protestirat proti tej kršitvi poslanske imunitete in motenju zasebnega razgovora. Medtem se je pred dvorano razpostavila dovolj močna policijska straža. Navzoči zborovalci so se drug za drugim legitimirali, se razšli in se proti večeru zopet zbrali v zasebnem stanovanju dr. Pavelića, kjer se je razgovor mirno vršil do 9. ure.

Vest o tem dogodku se je hitro razširila po Zagrebu. Okrog 7. ure zvečer so se zbrali visokošolci in visokošolke na Jelačićevem trgu, kjer so živahno, pa dostojno demonstrirali proti naredbi policije, proti koaliciji, ki je za ta ukrep odgovorna, in za jugoslovansko misel. Prepevali so »Lepo našo domovino« in »Hej Slovani« so se demonstranti, ki se jim je pridružilo občinstvo, napotili po Frankopanski ulici mimo stanovanja dr. Pavelića in so odposlali na zborovanje deputacijo dveh visokošolcev in ene visokošolke, da pozdravijo dr. Korošca. Po ognjevitnem nagovoru g. Lazića, ki se je dr. Korošcu zahvalil za dosedanje delo in prosil Jugoslovanski klub nadaljne pomoči, se je dr. Korošec zahvalil, na kar se je zborovanje na-

LISTEK.

10

Nevidni človek.

Angleški spisal H. G. Wells. — Prevel I. M. (Dolje.)

Neznanec je na kratko pa krepko zaklel.

»No! No! Od bare sem!«
»In prav hvaležna vam bom, če bi obdržali tisto preklinjanje sami zase,« je rekla Mrs. Hallova.

Neznanec je bil videti bolj podoben razsrjeni potapljavski čeladi nego kdaj. Nasplošno se je čutilo v bari, da je bila Mrs. Hallova močnejša od njega. Njegove naslednje besede so to kazale.

»Glejte, dobra ženska...« je pričel.
»Le ne rekajte mi dobra ženska,« je rekla Mrs. Hallova.

»Saj sem vam že povedal, da moja denarna nakaznica še ni prišla.«

»Nakaznica, pa res!« je rekla Mrs. Hallova.

»Vendar, mislim, da je v žepu — —«

»Pred tremi dnevi pa ste mi rekli, da imate komaj za sovren srebrnega drobiža

»Nate,« je rekla, stopil naprej in dal nekaj Mrs. Hallovi v roke,

»Vendar sem še nekaj našel.«

»Halo!« od bare sem.

»Radovedna sem, kje ste našli,« je rekla Mrs. Hallova.

Po vsej priliki je neznanca to prav jezilo. Zacepetal je z nogami. »Kaj pa mislite?« je dejal.

Da se čudim, kje ste ga našli,« je rekla Mrs. Hallova. »Predno pa vzamem kakršnokoli plačilo ali dam zajtrk ali storim karkoli takega, mi morate povedati dve, tri reči, ki jih ne razumem, ki jih nikdo ne razume in ki bi jih vsak človek silno rad razumel. Jaz hočem vedeti, kaj ste naredili z mojim stolom gori v sobi, in hočem vedeti, kako je to, da je bila vaša soba prazna, in kako ste prišli zopet noter? Ljudje, ki stanujejo v moji hiši, prihajajo noter skozi vrata — tako je pravilo v moji hiši; tega pa vi niste storili, in jaz hočem vedeti, kako ste pravzaprav prišli noter. Hočem vedeti — —«

Iznenada je neznanec vzdignil zavite roke, jih stisnil v pest, udaril z nogo in zavpil: »Nehajte!« s toliko silo, da je takoj umolknila.

»Ne razumete,« je rekel, »kdo sem ali kaj sem. Vam že pokažem. Za Boga! Vam že pokažem!« S temi besedami je položil odprto dlan na obraz in jo zopet odmaknil. Sredina njegovega obraza je bila kakor črna votlina. »Nate,« je rekel, stopil naprej in dal nekaj Mrs. Hallovi v roke,

kar je ona, strmeč v izpremenjeni obraz, avtomatično sprejela. Ko pa je videla, kaj je bilo, je na ves glas zakričala, vrgla vzeto na tla in omahnila nazaj. Nos — neznančev svetli, rdečkasti nos se je zakotalil po tleh z glasom kakor od votle lepenke.

Nato je odložil očala in vsi, kar jih je bilo v bari, so potegnili sapo. On pa je vzel klobuk z glave in je s srdito gesto vlekkel za zalisce in ovoje. Za trenutek so se mu ustavljali. Strašna slutnja je šinila skozi baro. »O, moj Bog!« je rekel nekdo. Nato jih je odtrgal raz glave.

Pogled je bil prestrašen. Mrs. Hallova je obstala odprtih ust in tresoč se groze, zakričala proti onemu, kar je videla, pa se je obrnila proti vratom. Vse se je pričelo gibati. Bili so pripravljeni na brazgotine, popačenje, vidne grozote — pa nič! Ovoji in umetni lasje so leteli čez hodnik v baro, da je nek mladenič visoko poskočil, ga se jim izogne. Štrbunkali so drug čez drugega dol po stopnicah. Kajti človek, ki je stal tamkaj in na ves glas vpil neke ne-soglasne izjave, je bila vidno gestikulajoča postava gor do plaščevega ovratnika — višje gori pa ni bilo ničesar, prav ničesar videti!

Ljudje dol po vasi so slišali vpitje in kričanje, in ozirajoč se gor po cesti so videli, kako je »Konjič« bruhal iz sebe svoja ziva bitja. Videli so pasti Mrs. Hallovo oo-

tleh, Mrs. Teddyja Henfrya skočiti v zrak, da ne bi štrbunknil čez njo; nato so slišali strašno cviljenje Milke, ki je ob hrushu prihitela iz kuhinje in naletela na brezglavega neznanca od zadaj. Naenkrat pa je vse utihnilo.

Zdajci so se spustili vsi, kar jih je bilo, dol po celi cesti — prodajalec slaščic, lastnik kokosovega igrišča in njegov pomočnik, gugalničar, majhni dečki in deklice, kmečki gizdalini, zala dekleta in ci-ganke v predpasnikih — v tek dol proti krčmi in v čudežno kratkem času je množica kakih štiridesetih ljudi, ki je hitro naraščala, mahala, vpila, povpraševala, vzklikala in dajala svete pred Mrs. Hallovo krčmo. Vsi so hoteli očividno hkratu govoriti in posledica je bila cel Babel. Majhna gruča je pomagala Mrs. Hallovi, ki so jo vzdignili v prav slabem stanju. Bila je grozna zmeda in slišalo se je neverjetno vrčanje glasnega očividca. »O, črni mož,« kaj pa je pravzaprav delal? »Pa ni udaril dekleta, kaj?« »Z nožem jo je tolkel, mislim.« »Brez glave — vam povem. Ne mislim reči, da ni mogel govoriti, ampak da je človek brez glave!« »Neumnost! Le kakšna čarovniška umetnija je.« »Odrtrgal si je ovoje, pač res — —«

Trudeč se videti skozi odprta vrata se je množica strnila v prerivajoč se klin, ki je imel svojo bolj korajžno špico kolikor mogoče blizu krčme. »Stal je za kra-

daljevalo. Medtem je policija z brezobzirnostjo, ki bi ji bilo drugod težka najti para, nastopila proti dijaškim ovacijam. Demonstrante je sirovo pretepala, nekaj jih aretirala in slednjič obhod razgnala. Zborovalci so namerjali ob 9. uri privedi skupno večerjo; se pravočasno pa jim je zanesljiva oseba naznanila, da je policija dotičnemu hotelu, kjer naj bi bila večerja, naročila, da mora biti med večerjo v dvorani tudi policijski detektiv, preoblečen kot natak. Nekateri se na to novico niso hoteli udeležiti skupne večerje, drugi si pa od novega natakara niso dali kvariti teka in dobre volje.

Kako prenapeljena in nepotrpečna so bila dejanja policije, se je pokazalo kmalu. Še tekom večera dne 2. marca se je zbovalcem opravičil ban, češ, da on ni dal nikomur takih navodil. Policija je poslala v stanovanje dr. Pavelića na zborovanje višjega uradnika, da opraviči »mladega moža«, ki je tako netaktno nastopil v Hotelu Royalu, in tudi koalicija je izjavila, da ni nič kriva teh dogodkov. Tako so se naslednjega dne 3. marca mogla vršiti ves dan posvetovanja popolnoma nemoteno.

Dr. Korošec je v nedeljo ob 5. uri popoldne po zborovanju odhajal v Brdovc k svojemu prijatelju župniku Stepincu. To se je nekako zvedelo — objavili so celo zagrebški jutranji nedeljski listi — in pred državnim kolodvorom se je zopet nabralo 500—600 vseučilišnikov in drugega občinstva, da se poslove od dr. Korošca. Ko se je dr. Korošec približal kolodvoru, ga občinstvo obklopi in mu klicalo: »Živio Jugoslovanski klub! Živela Jugoslavija! Živio dr. Korošec!« Po velikem trgu pred državnim kolodvorom se je razlegla pesem »Hej Slovani!« Gospodične so obsule dr. Korošca s cvetjem, klicanja in burnih ovacij ni hotelo biti konca. Dr. Korošec je, obdan od železnega obroča občinstva, nagovoril vseučilišnike slovenski tako:

»Draga mladina! Iskreno Vas zahvaljujem za pozdrav Jugoslovanskemu klubu. Vaša ljubezen za našo veliko stvar nam daje vsem novega poguma. Prepričani bodite, da bomo tudi poslej z navdušenjem, ki nas ga uči mladost, delali za naše ideale. Če bomo vsi storili svojo dolžnost, mi in Vi, ne dvomim, da naše prizadevanje ne bo zaman. Živela Jugoslavija!«

Na te besede so se zopet razlegli gromoviti klici: »Živio dr. Korošec! Živio naš klub! Prosto pot Jugoslaviji!« Občinstvo je dvignilo Korošca na rame in ga odneslo h kolodvoru. Ko je dr. Korošec izginil v veži, je pridrvela policija na konjih in je zbrano občinstvo razgnala.

Tudi na poti v Brdovc je občinstvo dr. Korošca živahno pozdravljalo. Na mali postaji, kjer je izstopil, so mu radostno klicali iz vlaka, ob poti so stali ljudje z zastavami, mu mahali z robcami in klobuki in ga živahno pozdravljali, koder se je vozil mimo.

Vse te ovacije so bile nepravilne, spontane. Bile so pristran izraz tega, kar je v vseh dušah. Bile so neposredna izjava, kako naš narod zvesto stoji za Jugoslovanskim klubom.

ZAGREBSKI KOMUNIKE.

Dr. Ante Pavelić, Cezar Akačić, Srđan Budisavljević, Dragutin pl. Hrvoj, Ivica Kovačević, Vojislav Kempf, dr. Petar Majer, dr. Živko Petričić, Valerijan Pribi-

tek hip, slišal sem zakričati deklo, nato pa se je obrnil. Videl sem njeno krilo v zraku, in odšel je za njo. Ni trajalo deset sekund, ko je prišel nazaj z nožem v roki in hlebcom kruha, nato pa je obstal kakor da bi se obotavljal. Ni trenutek tega. Zatem pa je odšel skozi tista vrata. Povem vam, prav nobene glave ni imel. Majhno prepozno ste prišli —

Zadaj je nastal nek nered in govornik je umolknil pa stopil na stran, da naredi prostora malemu sprevodu, ki je prav samozavestno korakal proti hiši; spredaj Mr. Hall, ves rdeč in odločen, za njim vaški stražnik Mr. Bobby Jaffers, potem pa previdni Mr. Wadgers. Prišli so oboroženi z zapornim pooblastilom.

Ljudje so kričali nasprotujoče si opise najzadnjih dogodkov. »Naj ima glavo ali je nima,« je dejal Jaffers, »aretirati ga moram in ga bom aretirala.«

Mr. Hall je stopal po stopnicah navzgor, jo je mahnil naravnost proti vratom posebne sobe in jih je našel odprta. »Stražnik,« je rekel, »izvrši svojo dolžnost.«

Jaffers je stopil prvi noter, za njim Hall, Wadgers pa poslednji. V medli svetlobi so videli brezglavo postavu obrnjeno proti njim, z ogledano skorjo kruha v eni, v rokavico oblečeni roki in kosom sira v drugi.

»Ta-le je,« je rekel Hall.

»Kaj za zlodja pa je to?« se je začel srditi glas iznad ovrtnika te postave.

»Vi ste prepleto čuden gost, gospod,« je rekel Mr. Jaffers. — Pa z glavo ali brez glave, pooblastilo pravi telo in dolžnost je dolžnost! —

»Proč!« je rekla postava stopivši nazaj.

(Dalje.)

čević, dr. Svetozar Rittig, dr. Bogdan Brađaša, prof. dr. Lazar Car, Jovo Miodragović, prof. Ferdo Rožić, Luka Starčević, Stjepan Stepinac, prof. dr. Janko Šimrak, dr. Nikola Vinterhalter ter Vitomir Korač in Antolić kot zastopnika socialnodemokratske stranke, vsi iz Hrvatske in Slavonije;

dr. Anton Korošec, dr. Izidor Cankar in dr. Albin Kramer iz Slovenije;

Danilo Dimović, dr. Jozo Sunarić, Vojislav Šola, Gjuro Džamonja in dr. Kosta Majkić iz Bosne in Hercegovine;

dr. Melko Čingrija, dr. Jozo Smolaka, dr. Mate Drinković, dr. Ivo Krstelj, dr. B. G. Angelinović, dr. Grizogono, prof. Cherubin Segvić iz Dalmacije;

dr. Matko Laginja, prof. Vjekoslav Spinčić, dr. Gjuro Červar in Ivan Mandić iz Istre;

dr. Ivan Novak iz Megimurja

sakupljeni nakon rasprave o općem političkom i narodnom položaju složni su u tom, da je možna koncentracija svih stranka i grupa, koje, stojeći na stanovištu narodnog jedinstva te oslanjajući se o načelo narodnog samoodređenja, traže svoju narodnu nezavisnu, na demokratskim temeljima uređenu državu Slovenaca, Hrvata i Srba.

Dr. Lammasch za sporazumni mir.

V seji avstrijske gosposke zbornice dne 28. februarja je vseučiliški profesor dr. Lammasch odgovarjal zagovornikom zmagovitega miru, v prvi vrsti dr. Pattaiju, tako-le:

V današnji dolgotrajni razpravi so se obravnavala najvažnejša vprašanja zunanje in notranje politike, in sicer časih na način, ki za dosego cilja, katerega imamo vsi pred očmi, za dosego miru, ni pospešljiv. (Oho!) Zato in zlasti z ozirom na današnji prvi govor se oglašam v debati tudi jaz. Dr. Pattaijev govor sem z ozirom na njegovo sijajno govorniško obliko občudoval tudi jaz, z njegovo vsebino se pa na noben način ne strinjam. (Čujte, čujte!) Bil je to govor zastopnika rensko-vestfalske težke industrije. (Čivahno ugovarjanje in klici: Oho!)

Avstrijsko ljudstvo s tem govorom ne soglaša. (Ugovori.) Gospoda moja, vi predstavljate takimenovano družbo, ne predstavljate pa avstrijskega ljudstva. (Vi tudi ne!) Jaz čutim z ljudstvom. Gospod Pattai je zastopnik tistih avstrijskih odlagalec nemške »Domovinske stranke«, ki je res tudi poizkušala, prirejati na Dunaju shode... (Dr. Pattai: Sijajno so se obnesli!), toda ti poizkusi so se vsled velikega odpora, ki so ga vzbudili med dunajskim prebivalstvom, kmalu opustili. (Dr. Pattai: Nobenega odpora ni bilo, samo časopisje jih je zamočalo!) Če bi se dr. Pattai le enkrat peljal na električni železnici, bi lahko videl, da nazori, ki jih tu zastopa, niso nazori avstrijskega prebivalstva. (Medklici.)

Kar se tiče predložene resolucije same, sem jo z veseljem podpisal tudi jaz, ker se z njenimi tremi temeljnimi mislimi popolnoma strinja: Prvič se strinja z željo po trajnem, častnem, varnem in skorajšnjem miru; ravno tako z zahvalo in zaupnico grofu Czerninu, kakor tudi z izjavo, da moramo ostati v zvezi z Nemčijo in izpolniti naše zavezniške dolžnosti. Zaupanje v grofa Czernina je za vsakogar ob sebi umljivo, kdor želi skorajšnjega konca strašne vojne, kajti razen našemu cesarju in junaštvu naše armade kakor tudi požrtvovalnosti našega prebivalstva, ki že toliko časa potrpežljivo prenaša nastrašnejše pomanjkanje, se imamo zahvaliti grofu Czerninu, da smo se približali miru in da je treba morda samo še pametnega in hitrega sklepa, pa bomo mogli utrgati zlati sad miru. Samo ena nevarnost, ki so se je dotaknili večinoma vsi predgovorniki, nam preti od vzhoda: nevarnost, da se duh nereda, duh anarhije od tam razširi tudi k nam. Toda te nevarnosti ne bomo odvrnili v Rusiji ali v Ukrajini; pobijati jo moremo le v lastni deželi, s tem, da izpolnimo opravičene želje prebivalstva, damo narodnostim, ki so se zbudile, pravico do samovladja ter tako nezadovoljnosti izpodkopljemo in damo ljudstvu kolikor mogoče to, do česar ima pravico, kruh, mir in priložnost za mirno delo.

O vspredbi Trsta in Strassburga moram reči, da ne spadata baš v eno vrsto. Trst je za Avstrijo življenski pogoj, Strassburg pa za Nemčijo zelo dragoceno, zelo lepo mesto kakor mnogo drugih. Tvegal bi celo stavek, da je Trst v avstrijskih rokah za Nemčijo važnejši, nego Strassburg v nemških rokah. Pa bodi temu kakor hoče, mi smo dolžni, da branimo Strassburg in ohranimo posest nemške države. Iz tega pa ne izhaja, da bi bili dolžni, s svojimi močmi pripomoči, da bi se ustavno stanje, ki je obstajalo v Alzaciji-Loreni pred vojno, ohranilo tudi v bodoče. (Ugovori.) Če bo mir mogoč pod pogojem, da postane Alzacija-Lorena samostojna zvezna država z vsemi dotičnimi pravicami in z ustavo, ki si jo prebivalstvo svobodno izbere, potem za nas ni nobe-

nega razloga, da bi vojno zato nadaljevali, da ostane Alzacija-Lorena državna dežela s pretežno prusko upravo (živahen ugovor) in kažejo se znamenja, da bi se nasprotna stran s tako rešitvijo zadovoljila. V mnenju entente so se v tem oziru izvršile velike izpremembe. O razklopljenju se sedaj v raznih izjavah, posebno z angleške in ameriške strani, ne govori več. Lloyd George sam je govoril le o rekonstrukciji glede Alzacije-Lorene in v prejšnjih govorih je — vsekakor v nejasni zvezi — rekel, da alzaško-lorensko vprašanje ni nikako teritorialno vprašanje. Tudi Wilsonove zadnje besede se morejo v tem smislu umeti.

Posebno z ozirom na naše razmere bi se taka rešitev: samostojna zvezna država Alzacija-Lorena, zelo skladala z našimi nazori. Kajti tudi naša dolžnost nam vleva, da damo posameznim narodom v Avstriji večjo mero samovladja. Samo na ta način bomo naše razmere konsolidirali. Besede grofa Czernina o varstvu predvojne stanja je časopisje v deželah entente priobčilo žal v Reuterjevi potvorbi in bilo bi nad vse želeli, da bi se te besede ponovile na način, da jih v bodoče ne bi bilo več mogoče popačiti.

Takoimenovani zmagoviti mir, za katerega se vnema dr. Pattai, bi bil le gnil mir. (Ugovori.) Bil bi le premirje pred še silnejšo in groznejšo vojno. Za tak mir narodi niso prelili svoje srčne krvi. (Ugovori in medklici.) Plačilo, katero pričakujejo narodi, je trajen, varen mir, ki more temeljiti edino-le na spravi narodov. Velika zaslug našega cesarja je, da je kot prvi sprejel po papežu izrečeno načelo sporazumnega miru, načelo miru z ustanovami za zavarovanje trajnega miru z vzajemno razorožbo. S tem si je pridobil naš cesar simpatije in spoštovanje v vseh deželah, tudi v nevtralnih, in kakor znamenja kažejo, celo med sovražniki. Žal mora govornik na podlagi lastnih izkušenj v neki nevtralni deželi konstatirati, da goje tam v nasprotju z velikimi simpatijami in občudovanjem do našega cesarja nasoroti grofu Czerninu precejšnjo nezaupnost. (Medklici.) Govornik se je trudil, da bi to sodbo o grofu Czerninu kolikor mogoče popravil, a ni dosegel popolnega uspeha.

V inozemstvu se tolažijo s tem, da v monarhični državi zunanje politike ne vodi minister, marveč vladar, in kakor rečeno, ravno do našega vladarja imajo največje zaupanje, ki je v prvi vrsti zasnovano na činu milosti, ki vsekakor v Avstriji na eni strani ni našel zadostne hvaležnosti, na drugi pa ne zadostnega umevanja.

Obžalovati moramo, da pogovora med Ameriko in Avstrijo vzlic temu, da je bil izšel iz Avstrije, ne nadaljuje Avstrija, marveč Nemčija. Zadnji govor grofa Hertlinga kaže vsekakor v smeri miru zelo velik napredek, ravno tako kakor zadnji Wilsonov govor. Zdi se, da se je Amerika še-le sedaj zavedla, kako velikim težavam se izpostavlja, če resno stopi v vojno in ima kakor se zdi tudi gotove skrbi, da ne bi boljševiski val segel celo v Ameriko, kjer so nasprotja med bogatini in reveži še ostrejša nego drugje. Zato skuša tudi okreniti. Če v sedanjem trenutku odbijemo ponudbo Amerike, bo trajala vojna še leta. Na oni strani je Amerika, ki edina more napraviti mir, tu pa Avstro-Ogrska pod vodstvom našega cesarja, ki mu vsi narodi zaupajo in ga spoštujejo.

Načrt za izpremembo ustave in uprave.

Dunaj, 3. sušca 1918.

Zadnji petek, 1. sušca, je izjavil ministrski predsednik v seji načelnikov strank, da je izdelan načrt za izpremembo ustave in uprave in da ga lahko takoj predložijo; treba je rešiti poprej samo vprašanje oblike, komu naj ga predložijo, ali posebni komisiji, obstoječi iz članov poslanske in gosposke zbornice, ali parlamentarni komisiji poslanske zbornice, ali pa korporaciji, obstoječi iz parlamentarcev in strokovnjakov, ki bi se ad hoc pritegnili k posvetovanjem. Že zunanost in predzgodovina te seje načelnikov nam vzbujajo ču ne naravnost misel, da bo iz te moke težko kaj kruha, pa vsaj zavest, s kakimi težkočami je stvar zvezana. Konferenco je hotel namreč sklicati ministrski predsednik, a so se Čehi izrazili, da naj ima posvetovanje raje značaj prostega razgovora strank. Nato je sklical zborovalce prelat Hauser kot načelnik nemških krščanskih socialcev. Ker svojčas Poljaki niso koteli priti k posvetovanju, ki ga je sklical Seidler, se je odločilo, da se seja vrši v salonu predsednika poslanske zbornice dr. Groša, ki je tudi predsedoval posvetovanju. Sestanek se je torej vršil na zunaj v obliki seje načelnikov strank, ki se je udeležil tudi ministrski predsednik. In še ena stvar je bila prav nesrečen dogodek v očigled bodočim posvetovanjem o reformi ustave: govor člana gosposke zbornice dr. Pattaija, ki je naglašal mir z aneksijami in zvezo z Nemčijo, in kneza Auersperga, ki je žalil poslansko zbornico. — Ministr-

ski predsednik je izjavil, da ga vodi namen, ne toliko rešiti sedanjo krizo v parlamentu, kot začeti z deli za mir med narodi v Avstriji, ki ga povsodi žele tako iskreno. Ima v načelih izdelan načrt za reformo ustave in uprave in prosi, da se poslanci izjavijo, ali se hočejo o njem posvetovati in razpravljati in v kakih obliki. Poslanec dr. Korošec je izjavil, da si pridržuje odgovor za čas, ko se bo posvetoval s klubom. Enako Stanek. Nemci so predlog ministrskega predsednika, ki ga je stavil seveda sporazumno z njimi, pozdravljali. Poljaki — so molčali.

S tem je bila seja zaenkrat končana. V kratkem se skliče na novo v isti zadevi, ko se bodo poslanci, ki se pri prvi seji niso izjavili, posvetovali s svojimi strankami.

Listi upajo, da bo ta korak Seidlerjev pomagal tudi preko parlamentarne krize vsaj v toliko, da se bo z absencami opozicije dosegla večina za proračunski provizorij v zvezi z vojnimi krediti. Mogoče. A pozabiti ne smemo dveh reči. Prvič te, da bi do predloga reforme ustave nikakor ne bilo — vsaj sedaj še ne — prišlo, če bi ne imeli Nemci strahovite smole, da so njih stalni zavezniki Poljaki prešli v neizprosno opozicijo. Le berite prvotno izjavo nemških radikalcev, da se z Jugoslovani in Čehi sploh ne pogajajo o proračunu in preceh vprašanjih. Pozneje so se sicer premislili, a — krepilje so bili vendar pokazali, če so jih zaenkrat skrili, vemo, da se bodo pokazali takoj zopet, ko ne bo več vzroka, jih skrivati. Drugič se pa zavedajmo, da je od predloga do sprejetja in izvedenja silno dolga pot, zlasti v Avstriji. Črnilo pod podpisom se mora posušiti, ne samo pod podpisom zakona, ampak tudi izvršilnih naredb, preden nas mine zgodovinsko utemeljena — nezaupnost.

Učiteljska beda.

Z ozirom na neznosno bedo, ki je zavlada med sramotno plačanim kranjskim učitelstvom, so vsa kranjska okrajna učiteljska društva dne 1. marca brzojavno naprosila nujne odpomoči deželnega predsednika grofa Attemsa kot predsednika deželnega šolskega sveta. Grof Attems je prejel naslednje brzojavke:

Podpisano društvo se obrača do Vašega blagorodja v interesu svojih članov in njih svojcev ter v interesu vsega ljubljanskega učiteljstva za najnujnejšo prošnjo, da blagovolite nemudoma zastaviti ves svoj vpliv in uporabiti vsa sredstva, da deželni odbor zopet nakaže kranjskemu učitelstvu s 1. januarjem t. l. ustavljene deželne draginjske doklade in da se temu učitelstvu brez zadržka izplača državni enkratni prispevek v celotnem znesku. Ako ne pride rešitev v najkrajšem času, obnemoremo s svojimi ženami in otroki vred popolnoma, ker nam preti materijalni pogin. Ob takih najbednejših razmerah ne moremo več živeti in izpolnjevati svojih dolžnosti. V zadnjem trenutku prosimo rešitve pred pretečo katastrofo! — Ljubljansko učiteljsko društvo.

Učiteljsko društvo kranjskega okraja prosi c. kr. deželno vladu, da naj reši učitelstvo pogina. S svojimi sredstvi, ki jih ima dovolj na razpolago, naj prisili deželni odbor, da ta izplača nemudoma državni nabavni prispevek ter nakaže povišano draginjsko doklado, kakršno imajo državni uradniki.

Učitelstvo tudi za marec ni dobilo vojne podpore. Sestrado in obupano stoji ob robu propada. Le energičen nastop vlade ga more rešiti. Prosimo nujno Vas, visokorodni gospod grof, kot predsednika deželnega šolskega sveta, da zastavite ves svoj vpliv za obupano učitelstvo. — Učiteljsko društvo okraja Rudolfovo.

Učitelstvo obupuje, ker že tretji mesec ni prejelo vojne draginjske doklade. Prosimo, da nam kot predsednik c. kr. deželnega šolskega sveta priskočite na pomoč. — Učiteljsko društvo za postojnski politični okraj.

Učitelstvo nujno prosi Vas kot predsednika c. kr. deželnega šolskega sveta, da takoj z vsemi sredstvi, ki jih ima dovolj na razpolago, storite vse potrebno, da ne bo učitelstvo v najkrajšem času zaradi največje materijalne bede popolnoma onemoglo ter s svojimi ženami in otroki vred leglo v prerani grobi! — Pedagoško društvo v Krškem.

Učiteljsko društvo kamniškega okraja prosi posredovanja, da se nakažejo deželne draginjske doklade in državni prispevek. Stanje neznosno. Odpomoč nujna.

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev v ljubljanski okolici nujno prosi izdatne pomoči učitelstvu, ki je odgojilo toliko odličnih bojnikov za cesarja in domovino, pa v teh težkih časih še zdaj nima draginjske doklade in živi v skrajnem pomanjkanju.

Vsled silnih gmotnih stisk dušno potrti, telesno onemogli, že v kvarno letargijo se pogrezajo si usojamo Vaše Visokorodje vdano prositi, da blagovolite z vsemi razpoložljivimi sredstvi nujno vplivati, da se, kakor že vsem stanovom, tudi učiteljstvu čimprej zagotove redne draginske doklade ter v najkrajšem času nakaže enkratni državni prispevek, ki je za nas že itak zgubil polovico vrednosti. — Slovensko učiteljsko društvo kočevskega okraja.

Učiteljska beda je dosegla svoj višek. Vsak korak dalje še v tej bedi pomeni našo smrt. Usmilite se vsaj naše stradalajoče in zmrzujoče dece, ki nima kaj jesti, ne kaj obleči. Storit, prosimo, Vaše visokorodje, vse potrebno in rešite nas gotovega pogina. — Okrajno učiteljsko društvo za radovljiski okraj.

Beda učiteljstva je priklopila do vrhunca. Nevarnost preti, da bode taisto v najkrajšem času zaradi največje materijalne sile popolnoma onemoglo in s svojimi ženami in otroki vred leglo v prerani grob. Učiteljstvo logaškega okraja nujno prosi, da Vaše blagorodje kot predsednik deželne šolskega sveta deluje z vsemi sredstvi na to, da dobi učiteljstvo takoj sedanjim potrebam primerne vojne doklade. — Logaško okrajno učiteljsko društvo.

Beda kranjskega učiteljstva je nepojasna. Mesečna plača zadošča komaj za teden dni a deželni odbor nam noče izplačati državnega prispevka in nam je ustavil deželne draginske doklade. Gledamo strašno žrelo prezgodnjih grobov, v katere cepamo sami, vanj polagamo svojo deco in njih matere. Učitelja tare glad, ga morijo materijalne skrbi. Ali je pričakovati v šoli uspehov? Prosim, rotimo Vas, kot predsednika deželne šolskega sveta, storite vse potrebno, da se izplača učiteljstvu v najkrajšem času ves državni prispevek in deželne draginske doklade od 1. januarja 1918. — Belokranjsko učiteljsko društvo.

Iz koroškega vilajeta.

(Dalje.)

10. Ich bin ein deutscher Pu! Živel je deček na deželi pri stari materi. Stara mati je znala samo slovensko in je govorila z otrokom samo slovensko. Pa ga je vzela mati k sebi v nemškutarsko gnezdo in, sama prepojena z nemškim duhom, ga je tudi vzgajala v takem duhu in je z njim govorila nemško. Nekaj časa pozneje se je sešla z znanci nemškutarskega kova in jim žarečih oči pravila, da fant — kakih 5 let je bil star — že nemško zna. In ga je vprašala, naj pove, kdo da je. Pa se je pobič korajžno postavil in povedal, kakor je bil naučen: »Ich bin ein deutscher Pu!« Če bi se bila mati zavedala, kako sramotno poniževalno vlogo je igrala s svojim otrokom, od sramu bi si bila zakrila obraz. Pa se tega ni zavedala in je bila še ponosna na to. — Tako pri nas vzgajajo renegate. Zgodaj mora začeti, kdor hoče postati mojster!

11. Česa ga je sram. Nemškutarski župan v slovenskem kraju na Koroškem je nekoč rekel, da ga je sram, da je sin slovenske matere. — Naravnost patološko renegatstvo! Taki ljudje hodijo na vse nemške shode in tam predstavljajo Slovence ter informirajo Nemce o »željah in zahtevah koroških Slovencev.« — Črna zemlja naj pogrezne ...

12. Renegat s Kranjskega. Prišel je mož s Kranjskega in je dobil v tovarni službo. Ščasoma je prišel na boljše službeno mesto in je bil nemškutar. Njegov sin je študiral na celovski gimnaziji, bil je vpisan za Nemca in ni ga bilo hujšega germana kot on. Ne izpregovori slovenske besedice in menda bi se rajši živ udril v zemljo, nego da bi v pogovoru s Slovencem to storil. — Ta slučaj ni edin et vrste. Je še nebroj drugih podobnih in enakih. Zlasti se tudi odlikujejo v renegatstvu nekatere učiteljice, ki pridejo s Kranjskega na Koroško, posebno one iz zavoda Hutt. Ti žalostni slučajji pričajo — sine ira et studio bodi to povedano — kako potrebno bi bilo tudi na Kranjskem več narodne vzgoje in več narodne zavednosti.

13. Ta imena bodo morala izginiti. Neki zdravnik, ki zna za silo slovensko, a ki noče s strankami govoriti slovensko, če le sluti, da ista razume nemško, češ »mit Ihnen werde ich nicht windisch (!) reden, Sie verstehen ja deutsch,« se je nekoč silno razburil radi slovanskih krstnih imen. Prišel je k njemu mož zaradi otroka, ki je imel lepo slovensko ime. Popolnoma nedolžna stvar, ki pametnega človeka ne bo razburjala. Saj si tudi ta zdravnik ne da predpisovati, če sme dajati svojim otrokom nemška krstna imena ali ne. Toda — quod licet Jovi, non licet bovi! (Kar sme nemški »polbog«, tega ne sme slovenski »bik«). Zdravnik je moža silovito nahučil in ozmerjal, zato ker je otrok imel ime slovanskega svetnika! In potem je še diktatorsko pristavil: Diese Namen werden

nach dem Krieg hübsch verschwinden müssen! (Ta imena bodo morala po vojski lepo izginiti). Tako predrzno si upa na Koroškem nastopati človek, ki živi in si služi svoj kruh sredi slovenskega ljudstva!

Na Koroškem je nasproti Slovencem pač vse dovoljeno! Na železnica, v uradih, pri deželnih gospodarskih zadevah, v šolah, javno in zasebno, na cesti in za pisalno mizo! Najbolj nestrpni in divji so že celo javno govorili — brez kazni seveda — da je najprej treba premagati zunanje sovražnike, potem pa n a s p o b i t i! Zelo človeški in krščanski predlogi!

Ostane nam le eno: da se ločimo od njih in postanemo svobodni državljani svobodne Avstrije v združeni Jugoslaviji.

14. Nemka bo. Slovensko dekle z dežele se je omožila v mesto. Vzela je nemškega moža, in ko je odhajala v mesto, jo je nekdo vprašal: Zdaj boš pa Nemka? In je z nasmehom pritrdila. — Koliko je takih slučajev. Nemška mesta se redijo z našo krvjo. Koliko jih gre v mesto za služkom! Kot rokodelci, trgovci, delavci, služkinje. Koliko je slovenskih imen na celovških in beljaških trgovinah, da o manjših mestih niti ne govorim. Koliko rokodelskih mojstrov, čevljarjev, pekrov itd., ki so prišli s slov. dela Koroške v mesto in se tam naselili. In vsi ti so v sedanjih razmerah za nas izgubljeni. Že njihovi otroci ne znajo več slovensko. Le en slučaj. Mož Slovenec, žena Slovenka sta se z dežele preselila v mesto. Možev oče je bil zaveden narodnjak. Pa je mož na vprašanje o jezikovnih prilikah, odgovoril takole: »Z ženo sama med seboj že še slovensko govoriva, z otroci pa nemško. Kaj se hoče? Sole so nemške in mesto je nemško.« Res, vse javne naprave v mestu so nemške. Koliko mladine se nam izgubi tudi v otroških in mladinskih zavodih v mestu, ker vsi so nemški, privatni in deželni, in v kratkem času slovenski otrok v takem zavodu pozabi svoj jezik.

Tako se nam izgubljajo. Ne samo »tamkaj v Ameriki, tamkaj v Vestfaliji so nam izginiti, več ne doseže jih naše oko,« tudi po Koroških mestih in mestecih nam izginjajo, da več ne doseže jih slovensko oko.

15. Ne podcenjevati. L. 1880. so uradno našteji 102.252 koroških Slovencev, l. 1890. 101.130, l. 1900. 90.495 in l. 1910. samo še 82.212! Glasom uradnega štetja je število kor. Nemcev v zadnjih 30 letih naraslo za 62.502, a število kor. Slovencev padlo za 20.040. Prebivalstvo se množi, in vendar številke kažejo, da ne napredujemo, da stojimo, ne le stojimo, da padamo, hitro padamo. Lahko bi izračunali, kdaj bomo prišli do 0. Teh števil nihče ne vzame resno. To je goljufija, sleparija! Tako hitro narodi ne izginjajo! To je neresnično in nemogoče! Sicer pa te številke tudi ne označujejo materne jezika, temveč le občevalni jezik. »Občevalni« jezik, to je pa jako nedoločna in raztegljiva beseda. Človek se lahko poslužuje več občevalnih jezikov. Če tisti, ki se poslužujejo dveh občevalnih jezikov, slovenskega in nemškega, izpovejo oziroma jim števni komisar krakomalo zapiše v rubriko nemški občevalni jezik, zato še niso Nemci. Ker bodo na Koroškem kmalu znali vsi Slovenci nemško in ker se tupatam pri priliki poslužujejo tudi nemškega občevalnega jezika, bodo v kratkem lahko zapisali vse koroške Slovence za Nemce, ozir. da je njih občevalni jezik nemški. Afirmativno bo to resnično, ne pa ekskluzivno, in samo kak potencirani osel bi na podlagi takega štetja mogel trditi, da so vsi Korošci Nemci. — Če že hočemo operirati z »občevalnim« jezikom, bi morali napisati oba jezika, ki jih kdo razume in govori. In potem bi brez pomisleka lahko rekli, da so vsi, ki so izpovedali tudi slovenski občevalni jezik, Slovenci, ker na Koroškem so Nemci redki, ki bi razumeli in govorili slovensko. Tako bi se podatki o občevalnem jeziku bolj približali stvarnosti in resnici.

A nek pomen imajo uradne številke vseeno. Popolnoma ignorirati in podcenjevati jih tudi ne smemo. Res se tudi zgodi, da se časih celo zavednim Slovencem zapiše kot občevalni jezik nemški. (Tako je vodstvo v nekem celovškem zavodu vsem Slovencem dalo zapisati nemški občevalni jezik, češ da je obče. jezik v zavodu nemški). A večina so to vendarle ljudje, ki narodno niso zavedni ali ki se celo nagibajo na nemško stran, ki so nemškutarji. V tem smislu in s tega ozira bi bila označba obče. jezika nekaj znak narodne zavednosti in bi mogli trditi, da je po zadnjem uradnem štetju na Koroškem nad 80.000 zavednih Slovencev, torej velika večina.

A iz uradnega štetja vendar smemo sklepati, da postaja mišljenje in čustvovanje koroških Slovencev čimdalje bolj »deutschfreundlich« = nemškutarsko. To velja posebno v najspretnosti postojanki na narodni meji. Tamkaj polagoma umira slovenska beseda, berejo se le nemške reči, tudi med seboj začenjajo Slovenci vedno bolj občeovati v nemškem jeziku, narodna zavest je padla pod ničlo, slov.

jezik jim postaja vedno bolj tuj, otroci komaj še znajo slovensko in se že sramujejo rodne jezika, a vnuki ga morda že niti več znali ne bodo. Germanizacija na Koroškem vendarle ni prazen fantom, je nenasiten strahoten moloh, in v njegovo široko žrelo pada leto za letom stotine, če ne na tisoče koroških Slovencev. Vsako leto, vsak mesec pomeni za nas izgubo, pomeni toliko in toliko ponemčenih, za nas izgubljenih koroških Slovencev. Mi smo v žalostnem položaju vojske, ki se počasi, a neprestano umika in neprestano izgublja vjetnike. Enajsta ura bije za nas, z enim mahom je treba ponemčevalnemu zmaju odsekati glavo — a to se more zgoditi le z uresničenjem jugoslovanske majniške deklaracije.

Slučaj P. Žirovnika.

Praška »Union« z dne 19. februarja 1918. priobčuje na uvodnem mestu:

Z odlične slovenske strani smo prejeli naslednjo spomenico, ki je spisana po narekovanju p. Petra Žirovnika in na kričeč način kaže, kako popolnoma brezpravni in prekljani so bili Slovenci. Se danes ne ve dotičnik, ali so žandarji v spomenici opisane protipostavnosti izvršili po nalogu ali pa iz lastnega nagiba. Ured.

Spomenica.

Jaz Peter Žirovnik, 44 let star, sem tačas kaplan pri minoritih v Ptuj.

L. 1914., začetkom vojne, sem bil kaplan in imovinski upravitelj v Št. Vidu pri Ptuj. Dne 30. avgusta 1914. proti poldeveti uri zvečer sem prišel iz Haloz domov. Na poti proti mostu mi je prišel nasproti c. kr. orožniški vodja Čebulc iz Brega pri Ptuj. Pozval me je, naj grem z njim v moje stanovanje. Šla sva skupaj v moje stanovanje. Dospelva semkaj, me je z osornim glasom vprašal: »Ali ste izvršili veleizdajalstvo ali razžaljenje Veličanstva?«

Odgovoril sem mu: »Ne tega ne onega.« Nato on: »Bodi kakor hoče, jaz imam povelje, da vas aretiram.« Odgovoril sem: »Ako imate povelje, potem se moram udati.« Ko bi nekoliko povečeral, sem bil pripravljen takoj oditi z orožnikom. Ko se je to zgodilo, je vzel iz žepa vklepno verigo. Rekel sem mu, da to ni potrebno, ker mu bom voljno sledil. Dodal sem še, da bi se bil sam javil, ako bi me bil na dopisnici obvestil. A odgovoril mi je, da ima povelje, prignati me vklenjenega. Jaz nato: če ima tako povelje, se ne da nič storiti; dal sem se mirno vkleniti.

Vklenjenega me je odvedel. Preje sem še prosil, da bi se smel s vozom peljati v Pangerce, ker sem se bal izgrediv sode v Bregu in Ptuj; na kar sem orožnika z ozirom na slučaj Tombah opozoril.

Rekel je, da ima nalog, gnati me brez voza, peš v Ptuj, naj se nič ne bojim, ker je ravno zato prišel zvečer. Nihče ne ve nič o moji aretaciji. Prišla bova zvečer, ne da bi vzbudila pozornost. V Breg pri Ptuj sva dospela brez zadržke. Tu sva našla okrajno cesto med hišo trgovca Sorkota in nasprotno hišo popolnoma zasedeno. Bili so možki in ženske, otroci in odrasli. Vprašal sem orožnika, kaj to pomeni. Namesto odgovora je z najstrožjim glasom poveljeval: »Naprej!« Šla sva dalje. Komaj pa sva dospela do zbrane množice, je že planila čezme. Zaslišali so se kliči: Doli s prokletim srbskim psom, veleizdajalec, kraljevi morilec itd. Obenem so z vseh strani udrihali po meni s palicami, kamenjem in golimi rokami; bili so me za uho, me laskali, pljuvali name me mazali s kolo mazom, konjskimi odpadki, posebno okoli ust. Klobuk so mi zbili z glave, nekdo me je z robotim predmetom udaril pod desno oko in me ranil. Dr. Treitel je rano 6. oktobra 1914 v ptujškem sodišču preiskal. Ob napadu je bilo svetlo, iz gostilne je na cesto padala luč; nekaj znanih obrazov sem mogel natančno spoznati, tako kolarkega mojstra Märza, tesarskega mojstra Krassniga in druge. Pri hiši gostilničarja in mesarja Avgusta Stanitza me je le-ta napadel s klicem: Prokleti srbski slepar! ter z obema rokama udrihal po meni. Bil sem tako obklopljen od sode, da svojega spremljevalca niti videl nisem; v mojo obrambo ni genil niti z mezinem! Ko sva dospela pred občinski urad v Bregu, je stopil ven orožniški stražmojster Zlatar, me potegnil iz množice in me odvedel v pisarno. Tu sem mu pokazal svojo rano v obrazu in mu naznanil, da sem izgubil klobuk. Zlatar me je nato vprašal, če vem, zakaj so me aretirali. Odgovoril sem, da ne vem, moja vest je mirna. Nato on: »Imamo zanesljive priče za vašo krivdo!« Jaz: »To je izključno!« Zlatar je rekel dalje: »Vi duhovniki ste vsi veleizdajalci, vse vas bomo zaprli; samo župnik na Hajdinu je še

nekam pošten človek!« Nato sem rekel Zlatarju: »Se roparskega morilca branijo pred sodbo, mene pa ne.« Nato on: »Vi ste pa tudi veliko hujši in slabši nego roparski morilec.« Nato me je začel zaslišavati: »Ali ste kaj dali za Rdeči križ?« Jaz: »34 kron.« On: »Zakaj ne več?« Jaz: »Zato, ker nisem mogel, a ob priložnosti bom dal še.« On: »Ali ste opravili črno mašo za umorjeni cesarski Visokosti?« Jaz: »Da!« On: »Zakaj ste rojstni dan Nj. Veličanstva tako slovesno praznovali?« Jaz: »Zato, ker je tako navada.« Dalje je vprašal orožnik: »Zakaj ste 18. avgusta izobesili cesarsko zastavo? Zakaj ste v cerkvi molili za cesarja, domovino in vojne trume? Vse to ste storili zato, da ste prikriili notranje mišljenje!«

To je trajalo približno eno uro. Ves ta čas je sodrga pred občinsko hišo klicala in tulila, splezala na okna in hotela udreti vrata, češ: »Ven s srbskim psom! Danes mora biti mrtev! Ti slepar! Odpusti mi grehe! Sedaj naj ti tvoj Kristus pomaga!« Ko sem opozoril orožnika na bogokletne klice, mi je odgovoril: »A kaj, to je vojno navdušenje!« Množice pa ni niti z eno besedo opomnil ali pozval, naj gre domov. Okrog pol enajstih ponoči so me odvedli na železnico, v spremstvu treh orožnikov. Kljub temu je spremljajoča sodrga celo pot grdo ravnala z menoj, ne da bi bili orožniki karkoli storili v mojo obrambo. Na dravskem mostu se nam je pridružila vojaška straža. Le-to je pa orožnik tako postavil, da je imela sodrga vedno dostop do mene in me je mogla neprestano suvati in tepsti. Na poti proti kolodvorskemu poslopju sem dobil dva tako močna udarca na glavo, da sem se skoraj onesvestil. Prosil sem varstva. Zlatar je pa le osorno rekel: »Naprej!«

Na Pragarskem je bila sodrga tudi že obveščena; čakala je name s pijanimi vojaki. Vse je kričalo: »Ustrelite ga! Dajte sem bajonet, da ga zabodem!« Tudi na glavo sem dobil več udarcev. V Gradec smo dospeli ob pol desetih dopoldne. Tam so me zopet pretepali in suvali, ko sem bil že v vozu.

V garnizijskem zaporu nas je bilo skupaj v eni sobi 24 oseb. Štabni profos Fürst nas je pozdravil jutraj in zvečer z besedami: »Vi srbski svinjski psi, veleizdajalci, kraljevi morilci! Vi črni sleparji!« Bil sem 19 dni v zaporu, ne da bi me bili le enkrat zasišali ali odvedli pred kakoršnegakoli sodnika. Potem so me izpustili, ne da bi bil zvedel, zakaj sem bil aretiran, kdo me je bil denunciral, kdo je dal orožnikom nalog, naj me aretirajo itd. V verigah sem bil nad 13 ur. Ko sem prosil za olajšanje, ker mi je v roki zastajala kri, mi je orožnik odgovoril: »Saj ni tako hudo.«

Pot iz Brega v Gradec sem moral napraviti gologlav; tudi si nisem mogel s krvjo in nesnago umazanega obraza očistiti, tako da je bil moj pogled strašen, hujši nego vsakega zločinca ali morilca!

Mariborsko pismo.

Maribor, 28. svečana.

Ni ga skoro dneva, ki nam ne bi prišel novega dokaza, kako Slovenci zaman pričakujemo pravice v monarhiji, kakor je sedaj. Posebno drastičen dokaz za to pa je podal minuli torek spodnještajski prehranjevalni nadzornik g. Baltz pl. Baltzberg. Ta gospod je namreč sklicel za minuli torek na celjski magistrat zastopnike iz cele Spodnje Štajerske, da se posvetujejo o novem načinu rekviriranja in oddaje žita in krompirja. In tu je zagrešil gosp. Baltz pl. Baltzberg nekaj, kar bi pač pričakovali od kakega urednika »Marburgerce« ali »Wahterce«, nikdar pa ne od javnega funkcionarja. Ko je namreč urednik g. Žebot začel govoriti slovenski, je skočil ta gospod Baltz pl. Baltzberg s predsedniškega stola ter zaklical govorniku, da se ne sme govoriti slovenski, češ, da on, gospod Baltz pl. Baltzberg ne razume slovenskega in tudi večina zborovalcev ne. »Govorite nemški ali pa vam moram vzeti besedo,« tako je rekel gosp. Baltz pl. Baltzberg. Kakor se zdi, je ta plemeniti gospod še celo ponosen na to, da ne razume slovenskega jezika, torej jezika prebivalstva, med katerim službuje in poleg tega tudi ni res, da bi večina navzočih ne razumela slovenskega jezika; nasprotno, zdi se, da je g. Baltz edini, ki se more ponašati s tem, da ne zna slovenski, ker je sploh znano, da zna na Spodnjem Štajerskem tudi vsak Nemec slovenski, saj bi drugače sploh ne mogel živeti.

G. Žebot se je vsled tega postopanja s protestom odrekel besedi.

Toda mislimo, da stvar s tem še nikakor ni končana. Nujno potrebno je, da se za stvar zavzamejo naši poslanci in poskrbe, da dobi g. Baltz primerno lekcijo, ker to je že več kot našje.

Za jugoslovansko deklaracijo se izrekajo prav pridno tudi: Slovenke na le-

vem bregu Mure ob naši skrajni jezikovni severni meji. V Cmureku se je podpisalo za deklaracijo 121 Slovencev, v Radgoni in okolici 300, v Štrasu 40 in v Spielfeldu 96. Zahtevajo, da se morajo ti kraji priključiti bodoči jugoslovanski državi. Kako daleč sega nestrpnost izvestnih tukajšnjih Nemcev, je zopet pokazala »Marburger Zeitung«, ki poroča, da je prišla v kavarno »Theresienhof« družba, ki je pela veleizdajniške srbofilske pesmi. To, da je nekaj nečuvenga. Dosedaj so se take stvari pač dogajale po beznicah, a ne v lokalu, kakršten je kavarna »Theresienhof«. Nemški gostje da so zahtevali od kavarnarja, naj prepove to petje, a on je odgovoril, da je kavarna mednarodna. Vsled tega kliče list »Marburger Zeitung« ogenj in žveplo na kavarno »Theresienhof«, pozivajoč Nemce, naj jo bojkotirajo, a obenem zahteva od vojaške oblasti, naj prepove častnikom obisk tega lokala!

In kaj je resnica na vsej tej strašni »veleizdajniški« aferi. Minulo nedeljo je res prišla v imenovano kavarno slovenska družba; družba je bila dobre volje in se je zabavala s polglasnim prepevanjem slovenskih okroglih. Tudi večina navzočih nemških gostov ni našla v nastopu slovenske družbe nič izdajnega, kar je pač najboljši dokaz, da se je kavarnar potegnil za njo. — »Marburger« pa je iz tega napravila celo veleizdajniško »Staatsafaire«. Tu imamo zopet enkrat najlepši dokaz, s kakve vrste ljudmi imamo opraviti in kako jim nobeno sredstvo ni preumazano, samo, da bi nas očrnili.

Vladne naredbe.

Pišejo nam:

C. kr. okrajna glavarstva poročajo sedaj — kakor je »Slovenec« že deloma opomnil — po naročilu deželne vlade zupanstvom, da dobe posestniki za določen čas na razpolago vojaške konje in moža ž njimi za obdelovanje polja. Res bi bilo to silno umestno in absolutno potrebno, če hočemo še kaj časa živeti. Saj ni delavcev ne živine. Ali nekaj moramo pomisliti: konji in mož k njim se dobe, a hrano za vse mora dati posestnik. Te uvedbe ni mogoče drugače imenovati kakor norčijo. Ali se gospodje res nočejo več spomniti, kako so pošiljali razne žitne popisovalce in jih pravkar zopet pošiljajo celo v senci bajonetov po naših shrambah in skednjih? Ali res nočejo več vedeti, da so nam določili uživanje moke v gramih in živini po par kil na dan? Ali ni vse preostalo moralo po slepi ceni proči, naj se je potem že prav porabilo ali zavrglo (n. pr. zmrlji krompir). Kje naj sedaj dobi kmet, da bo hranil konje in človeka? Pri popisovanju se mu je reklo: toliko imaš družine, toliko živine, to imaš, ostalo odlaš! Na zagovor, da potrebuje toliko in toliko delavnih moči in kaj bo za te, so žitni popisovalci samozavestno odgovarjali z: kaj to mar tebi in meni, daj in konec. Kmet, ki bi sedaj mogel prehraniti konje in njihovega varuha, se vendar izpostavi nevarnosti, da ga bodo osumili kot skrivnosa živila, saj ga že tako razna glavarstva sumičijo kar na celo. Le pogledimo, kaj se godi prav zadnji čas z mastjo! Glavarstvo reče: Mast mora biti, če je kmet ne bo dal, bo ostra hišna preiskava. Zopet sumničenje, da kmet skriva. Bog ve, če imajo po glavarstvih še toliko razuma, da se prešič ne zredi samo z vodo in zrakov. Kje pa je obleka? Ljudje božji pri uradih: le malo izkušnje kmetov! Vedite, dokler ne boste dali kmetu kar rabi za produkcijo, tudi ne boste konsumirali, kolikor bi rabili. Sicer pa se kmetu dozdeva, da se onim, ki dajejo take neumne odredbe, ne godi slabše.

Veliko posestnikov bi konje naročilo — a pod takimi pogoji absolutno ni možno. Zato pa prosimo merodajne faktorje — če ni drugače, naj tudi naši poslanci store, kar morejo — dajte nam konj in voznikov — toda preskrbite obojim zadostno hrano — potem pa bomo delali spomladi, da se bomo preživeli.

Naj se dotaknem še ene točke iz zadnjega časa. Kontingent mesa je oblast za polovico znižala in popolnoma samolastno določila občine, kjer se meso ne bo več sekalo, oziroma prodajalo. Tako je nešteto število občin obsojenih k smrti. Da bi kakega zastopnika občine poprašali, kje, to jim je premalo ekonomsko. In sedaj? Groza in strah sta obšla ljudi, ko so za ta najnovejši »šlager« zvedeli. Moke dobe po 1 do 2 kg na mesec, krompirja nič, masti nič, sedaj še mesa nič. Kaj naj počno naši bajtari, delavci in mali kmetje? Pa tudi oni, ki imajo večje kmetije, kaj pa mu le ta pomaža? Saj ni nič njegovega. Zato kličemo: kontingent mesa naj se razdeli bolj previdno, poprašajo naj se tudi občine, da povedo svoje potrebe. Končno še dostavimo, da imajo pri vsej naši tudi krajevni aprovizaciji preveliko in odločujočo besedo ljudje, ki o kmetu, o njegovem delu in njegovih potrebah nimajo pojma. Zato bodo doživeli razočaranje:

Spomnajte se »Slovenske Straže«!

Vojna poročila.

Cesarjevo mornariško povelje. Nikolaj Horty de Nagybanya — novi brodomni poveljnik.

Dunaj, 2. (Kor.) Cesar je izdal sledeče Najvišje brodomno povelje:

Na Moje razpolaganje stavljeni praporni častnik, ki mu bo dodeljen linijski poročnik kot osebni pobočnik, ima sprejemati od mene vse ukaze za vojno mornarico in tudi skrbeti za njih izvedbo.

Izvrševal bo od slučaja do slučaja na Moje ukaze nadziranje vseh brodomov in mornariških delov in stavljal sporazumno z načelnikom vojnega ministrstva, mornariškega oddelka in brodomnega poveljnika Meni predloge o važnejših osebnih vprašanjih vojne mornarice. Načelnik vojnega ministrstva (mornariški oddelek) izvršuje svoje funkcije v smislu obstoječega pravilnika in Mi bo stavljal direktne predloge ali potom Mojega prapornega častnika ali po soglasju z njim. Njemu so podrejeni vsi uradi in poveljniki vojne mornarice, ki niso direktno podrejeni brodomnemu poveljniku.

Brodomni poveljnik je podrejen Meni neposredno. Njemu pripada operativno vodstvo brodomov in mora skrbeti predvsem za njegovo izvežbanje in dosego ter ohranitev pripravljenosti. Za večje operacije brodomov mora zaprositi za Moje odobrenje. V osebnih vprašanjih, ki niso pridržana Moji odločitvi, se mora brodomni poveljnik sporazumeti vedno z vojnim ministrstvom, mornariški oddelek.

Baden, 27. februarja 1918.

Karel I. r.

Cesar je stavil podadmirala Franca viteza Keila na Najvišje razpolaganje in je imenoval linijskega kapitana Nikolaja Horty de Nagybanya, ob istočasnem imenovanju za kontreadmirala, za brodomnega poveljnika in kontreadmirala Franca pl. Holuba za načelnika vojnega ministrstva, mornariški oddelek. Admiralu Maksimilijanu Njegovanu je podelil Leopoldov red I. razreda z vojnim odlikovanjem.

AVSTRILJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, dne 2. marca. Uradno:

Na italijanski fronti nobenih posebnih dogodkov.

V Podolju se razvijajo operacije po načrtu. Naše čete so zasedle Lahovce, Proskurov in Lipkane. Pri zasedenju Hotina in Kamencja Podolskega so se predala tri ruska divizijska in dva zborna poveljstva. Dosedaj smo uplenili nad 300 topov, 200 vojnih kuhinj, več tisoč vozov, popolno radijsko postajo, velike množine municije in drugega vojnega materiala in oskrbnih zalog.

Dunaj, 3. marca. Uradno:

Ob Piavi je bilo več ognjenih napadov. V gorovju močno sneži ter je od večeraj opoldne onemogočena vsaka bojna delavnost.

V Podolju so avstrijske čete po kratkem boju zasedle Žmerinko (severovzhodno od Kamienca Podolskega ob železnici Mohilov Podolski—Kijev).

Ob zavzetju Gorodoka (ob Smotryczu, severovzhodno Husiatyna) sta se udala eno sibirsko zborna in eno pehotno divizijsko poveljstvo.

Rumunija.

Premirje z Rumunijo se je včeraj odpovedalo. Rumunska vlada je nato izjavila, da je pripravljena začeti pogajanja za novo premirje, kateremu naj slede mirovna pogajanja temeljem pogojev, ki jih stavi osrednji velesili.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 2. marca. Veliki glavni stan: Zahodno bojišče: Armada kraljeviča Ruprehta: Le v nekaterih odsekih je zvečer oživel bojno delovanje. Lastna poizvedovanja pri Hollebeke in južno St. Quentin so nam prinesla več ujetnikov. — Armada nemškega cesarjeviča: Na več točkah fronte smo izvršili uspešne akcije. Vzhodno Reimsa so hesenske čete vdrl v razbitio vas Pompelle. Porenci in Westfalci so severozapadno Prosnesa prodrli v sovražne postojanke. Badenske in turinške čete so očistile z napadom kose jarikov jugovzhodno Tahure, ki so iz februarjskih bojev še ostali v sovražnih rokah. Na zapadnem bregu Moze so renške čete zavzele sovražne jarke južno Haucourta. Po izvršitvi poizvedb so se vrnile naše čete z več kakor 400 ujetniki in številnimi uplenjenimi strojnimi in v svoje izhodne postojanke. Jugovzhodno Tahure zavzete jarke smo obdržali kljub več francoskim protinapadom. — Armada vojvode Albrehta: Med Mozo in Mozelo je pehota s pijonirji vdrla v sovražne jarke severovzhodno Seicheprey. Ameriška posadka je imela težke izgube in 12 ujetnikov. — Stotnik Tutschek je izvojeval 25. letalsko zmago.

Vzhodno bojišče: Aichhornova armada: Na Estonskem in Livonskem se nadaljuje operacije po načrtu. — Linsingonova armada: Na zasledovanju pri Riečici

premağanega sovražnika smo zavzeli Gornel. Ukrajinci in saške čete so osvobodili Kijev, glavno mesto Ukrajine. — Na drugih bojiščih nič novega.

Berlin, 3. marca. Wolffov urad poročila: Veliki glavni stan, dne 3. marca:

Zapadno bojišče: Vojna skupina bavarskega kraljeviča Ruprehta: Jugozapadno Lombartzyde smo ujeli nekaj Belgijcev. Braniborske napadalne čete so o priliki sunka pri Neuve Chapelle (jugozapadno Armentieres) ujele 66 Portugalcev, med temi tri častnike.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča: Francoske stotnije so napadle zvečer po večurni topniški pripravi naše postojanke pri Corbeny. S protisunkom smo jih vrgli nazaj. — V Champañi se je bojna delavnost v bojnih odsekih z dne 1. marca od časa do časa poživila.

Vzhodno bojišče: Fronta generalnega maršala princa Leopolda Bavarskega: Po poteku premirja uvedene operacije so dovedle do velikih uspehov. Čete generalnega polkovnika grofa pl. Kirchbacha so v svrhu podpore stiskanemu prebivalstvu v zmagovitem pohodu preletele Livonijo in Estonsko; spremljali so jih deli čez zamrznjeni Moon-Sund prodirajoče posadke baltskih otokov; estonski polki so dali ojačenja. Osvojena sta Reval in Dorpat, druge čete stoje pred Narvo.

Armade generalnega polkovnika grofa pl. Kirchbacha in generalnega maršala pl. Eichhorna so v nevzdržnem prodiranju čez Dvinsk in Minsk po trdem boju vzele Pleskov in Polock (jugovzhodno Dvinska ob železnici v Vitebski) in Borisov (severovzhodno Minska ob železnici v Smolenski). V Bobrnskem (jugovzhodno Minska ob železnici v Gomel) so se združile nemške čete s poljskimi divizijami.

Deli Linsingove vojne skupine so v sporazumu z ukrajinsko vlado po večkratnem boju otvorile železniško progo čez Luninec (vzhodno Pinska) in čez Rečico ob Dnjestru do Gomela.

Druge divizije so pod vodstvom generala pl. Knoerzer zlomivši sovražni odpor očistile sovražnika železnice, ki vodijo v Kijev in železnico Kijev—Žmerinka.

Dne 1. marca smo v zvezi z Ukrajinci osvojili Kijev.

Nemške in avstrijskoorgske čete so vkorakale v Žmerinko.

Sovražniku vzeti plen še ni niti približno preštet. Glasom doslej došlih poročil je v naši posesti: 6800 častnikov in 57.000 mož ujetnikov; 2400 topov in nad 5000 strojnih pušk, mnogo tisoč vozil, med temi nad 500 avtomobilov in 11 oklopnih avtomobilov, nad 2 milijona strelav artillerijske municije in 128.000 pušk, 800 lokomotiv in 8000 železniških voz. K temu pride še plen v Revalu s 43 častniki, 500 možmi, 220 topovi, 22 letali in mnogo vozov.

Vojna skupina generalnega maršala pl. Mackensena: Premirje z Rumunijo se je bilo včeraj odpovedalo. Nato se je rumunska vlada izjavila pripravljena, da začne nova pogajanja za nadaljno premirje na podlagi pogojev, ki sta jih stavi osrednji velesili. Temu premirju naj slede mirovna pogajanja.

Z drugih bojišč nič novega.

Ludendorff.

Nemško prodiranje v Rusijo ustavljeno.

Berlin, 3. Uradno: Ker se je podpisal mir z Rusijo, so vojaška premikanja v Veliki Rusiji ustavljena.

Vojno stanje na Irskem.

Genl, 3. »Matin« poroča iz Londona: Na Irskem je proglašeno izredno vojno stanje.

Mirovna pogajanja.

Pogajanja z Rumunijo.

Monakovo, 3. Pri pogajanjih z Rumunijo delajo težave naslednje točke: 1. Vprašanje pripadnosti pristanišča Konstanca, katero zahteva Bolgarija; 2. Strategična poprava transilvanske meje in 3. Zahteva Nemčije, da se mora Rumunija za dolgo zavezati, da bo oddajala petrolej.

Ljenin in Trockij.

Bern, 2. »Daily Chronicle« poroča iz Petrograda: Trockij je odstopil kot ljudski komisar zunanjega urada. Ni se hotel udeležiti mirovnih pogajanj v Brestu Litovskem, Z Ljeninom ni več edin.

Kaledin, Kornilov in Aleksejev.

Petrograd, 1. (K. u.) Aventura Kaledina je končno odpravljena. Po zasedenju Rostova 25. februarja in po krvavem spopadu so sovjetske čete zasedle Novočerkask. Sovražnik se je umaknil proti Aksajskaj ob Donu. Čete generalov Aleksejeva in Kornilova se poizkušajo umakniti v notranjost dežele. Pri Rostovu, kjer tabore revolucionarne čete, so se razvili boji z zadnjimi oddelki Kornilova, ki napenja vse sile, da bi zasedel Jekaterinoslav.

Kako se vračajo naši vojni ujetniki iz Rusije.

Vojni tiskovni stan poroča: Ko je ruska vlada 10. februarja izjavila, da se je vojno stanje končalo, je istočasno odredi-

la, naj se izpuste na svobodo vsi vojni ujetniki, ki se v Rusiji nahajajo. V Petrogradu so se že med mirovnimi pogajanj v Brestu Litovskem pogajali, kako naj bi redno prepeljali vojne ujetnike domov, a radi transportnih težkoč v Rusiji pogajanja niso posebno napredovala. Vojni ujetniki zato zdaj poskušajo, da se na lastno pest v Avstrijo vračajo. Vsak dan je prvotno prihajalo nekaj sto mož čez naše črte, a njih število je zdaj poskočilo že na 4000 do 5000 vsak dan. Ujetniki prihajajo večinoma na našo vzhodno gališko fronto. Zbirajo jih dotična armada; prestati morajo predvsem 14dnevno kvaranteno, da ne zanesajo iz Rusije nalezljivih bolezni: pisani legar, legar, griža, paratyphus in kuga namreč v Rusiji razsajajo. Kvarantenskim postajam, katere vodijo izkušeni in zanesljivi zdravniki, so prideleni častniki in duhovniki, ki morajo sprejemati želje možtev in jim pomagati, da se njih svoji obveste.

Zelo bi bilo želeli, da bi se tistim, ki se vrnejo, precej, ko poteče kvarantena, dovolil dopust, da bi po tako dolgi ločitvi zelo kmalu zopet videli svoje, a iz raznih razlogov se morajo le še štiri tedne zadržati v področju armade. Zanesljivo se mora namreč pri vsakem dognati, kdo da je; večina vojnih ujetnikov namreč nima dokumentov, če jih pa ima, so zelo dvomljive vrednosti. Uvesti se mora tudi postojanje o opravičenju, če je dotičnik kriv, da je bil ujet, ali ne. Moštvo, ki nosi večinoma ruske uniforme, mora dobiti zopet avstrijsko obleko. Ko ta doba poteče, jih pošljejo k njihovim nadomestnim poveljstvom, kjer jim podeli štiri tedne dopusta. Cesar je poveril nadzorstvo kvarantenskih postaj generalu pehote Rottu.

Japonska, Kitajska in Amerika.

London, 1. (K. u.) »Morningpost« poroča iz Sangaja z dne 26. m. m.: Glasom tukajšnjih časopisov se je Japonska odločila za mobilizacijo, da napade Sibirijo. Pričakovati je, da se bo prodiranja udeležila tudi Kitajska in sicer s 3—4 divizijami.

Amsterdam, 2. (K. u.) Japonski kabinet je razpravljal o predlogu glede nastopa v Sibiriji po konferenci med Lansingom in lordom Readingom. Kak sklep ni bil izvršen, toda izmenjava mnenja se zelo ugodno nadaljuje.

Washington, 1. (K. u.) Predsednik Wilson se peča s študijem udeležbe Amerike pri akciji, ki jo prične Amerika v Sibiriji. Namigava se, da more biti sklenjen mednarodni dogovor, da se prepreči, da pridejo ogromne zaloge v Vladivostoku in pa kontrola transsibirske železnice v nemške roke.

Nova mirovna ponudba?

Berlin, 3. »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« piše pod naslovom »Nova mirovna ponudba«: Londonska »Morningpost« poroča, da govore v Washingtonu o novi nemški mirovni ponudbi. Nemčija hoče odstopiti Alzacijo-Loreno Franciji in prirediti sporazumljenju glede Belgije in Srbije in glede odškodnine Franciji, stavila bi pa pogoji, da sme obdržati plen na vzhodu. V Washingtonu bi tako ponudbo sprejeli. — »Nordd. Allg. Ztg.« pristavlja, da iz tega ne bo nič.

Politične novice.

Parlamentarni položaj. Dunaj, 2. marca. V parlamentu je danes mirno. Večina poslancev je odpotovala. Upanje, da dobi vlada večino za provizorij, je le malo. Sodi se, da bo vlada ta teden odgodila parlament in se poslužila § 14. Za tork in sredo so sklicani vsi klubi k važnim posvetovanjem. Odločitev bo padla pa šele v četrtek, ko je določeno glasovanje o proračunskem provizoriju.

Posvetovanje poljskih parlamentarcev. Dne 17. t. m. je sklicano v Krakov zborovanje vseh avstrijskih poljskih deželnih in državnih poslancev. Zborovanja se bodo udeležili tudi nepolitični poljski krogi, predvsem zastopniki poljske umetnosti in poljskega znanstva.

Kriza v predsedništvu Poljskega kola. »Kurier Ill. Codzieni« poroča, da prevzame predsedstvo Poljskega kola poslanec Meroczewski. S tem je opozicija tudi na zunaj zmagala.

Poljaki v Galiciji proti židom. Poljaki v Galiciji vpizarjajo veliko agitacijo proti židom. Semitski poslanec dr. Straucher je tozadevno interpeliral natranjega ministra.

Hrvatski sabor je sklenil anulirati mandate tistim poslancem, ki ne vrše svojih dolžnosti. Za sedaj je pozval štiri poslance, da morajo tekom osmih dni priti v sabor, sicer izgube mandate.

Plebiscit na Ogrskem. V seji odbora za volilno reformo na Ogrskem je govoril poslanec Pavel Szasz, ki je med drugim rekel: »Ko je izbruhnila vojska z Rumunijo, je pobegnili iz Ogrske 80.000 Rumunov, med katerimi je bilo 34.000 vojnih zavezancev in 2000 rezervnih častnikov. Ako se udeležiti pravica samoodločevanja narodov, potem izgubi Ogrska gotovo polovico vsega ozemlja in prebivalstva, ako ne še več.«

+ Preki sod so proglasili na Hrvatskem v okrajih Gračac, Lapac in Udbina.

+ Nemški državni zbor. Berlin, 1. marca. (Kor. u.) Državni zbor je dovršil prvo branje proračuna, ki je odkazal glavnemu odseku. Pred koncem debate je izjavil zastopnik Poljakov poslanec Trampuczynski, da je vsa politika z dne 5. novembra služila izključno koristim Nemčije in Avstrije. Poljsko kraljestvo je imelo potati nekaka trdnjava proti ruskim sosedom. Državni podtajnik Lewald predbaciva govorniku, da povdarja samo temno stran dogodkov, nikdar pa ne tega, kar se je storilo v korist poljskega prebivalstva, kar je pokazalo razveljavljenje jezikovnih paragrafov. Zavrženo očitania glede nemške uprave v poljskem okupacijskem ozemlju. Nemci so našli tam vse v neredu in so vršili veliko kulturno delo.

+ Hrvaški listi, ki izhajajo na Hrvatskem so od meseca februarja strogo prepovedani v Kotoru, kjer jih politične oblasti prav pridno plenijo.

+ Provizorični poljski kabinet. Wolf-fov urad poroča, da je poljski regentski svet 27. februarja poslal ministrskemu predsedniku Kucharzewskemu pismo, s katerim je njemu in njegovemu kabinetu odvzel vodstvo državnih poslov. Obenem je poslal regentski svet Antonu Ponikowski pismo, v katerem mu je poveril začasno predsedstvo v svetu voditeljev ministrstev kakor tudi nadzorstvo nad drugimi državnimi organi v uradu ministrskega predsednika. Ponikowski obdrži provizorično vodstvo naučnega ministrstva, Stefan Dziewulski prevzame vodstvo notranjega ministrstva, Anton Wieniawski finančno, Vaclav Makowski justično, Stanislaw Seniaki poljedelsko ministrstvo in kronsko imovino, Anton Kaczorowski ministrstvo za trgovino, industrijo in delo. Vodstvo državnega oddelka prevzame Ladislav Wroblewski. O ministrstvu za prehrano se odloči kasneje.

+ Pašiči zopet ministrski predsednik. Pariški listi poročajo, da je Pašiču zopet poverjena sestava novega kabineta. Sestaviti hoče kabinet na novi podlagi.

Ljubljanska aprovizacija.

a Župan v zadevah aprovizacije odselej ne sprejema več nobenih prosilcev za razna živila. To pa zategadelj, ker na eni strani nima sploh več na razpolago niti moke, niti drugih živil za prosto razdelitev, na drugi strani pa so se tudi godile razne zlorabe, ker so prihajali k županu ljudje po razna nakazila brez predpisanih živilskih kart in rodbinskih izkaznic in tudi prav mnogo takih ljudi, katerih nima preživljati mestna občina, temveč drugi faktorji, kakor vojna zveza, železnična uprava, okoliške občine itd. Kadar bo imela mestna občina kakoršnakoli živila na razpolago, se bode to kakor doslej vselej pravočasno objavljalo po časopisih ter se bodo živila povsem enakomerno razdeljevala ob določenem času na določenih krajih na določene karte. Izjem v danem položaju delati ni mogoče. Občinstvo se torej pozivlja, da se ravna točno po tozadevnih objavah ter ne oblega pisarne županove, kateremu je odselej absolutno nemogoče osebno sprejemati prošnje v aprovizacijskih zadevah ter bi bil vsak tak poskus popolnoma brezuspešen.

a Sladkor za obrtno podelovanje (industrijski sladkor) velja glasom naredbe c. kr. urada za ljudsko prehrano od 1. januarja 1918 zaradi podraženja vseh reži 100 kilogramov 215 K. Tozadevni prestopki se bodo kar najstrožje kaznovali.

a Premog na ružave izkaznice (za peč) se bode oddajal po sledečem redu: Na vsak odrezek št. 3 ružave izkaznice se dobi 50 kg premoga, ki stane 3 K 50 vin. Na prvi in drugi odrezek ružavih izkaznic se ne sme več oddajati premog; za slučaj, da bi kateremu prodajalcu zmanjkal premog, se ima zgledati takoj v mestni posvetovalnici. Stranke in trgovci se opozarjajo, da se strogo drže določenega reda. — Na izkaznice za I. okraj se dobi premog pri g. Strupiju, Radečkova cesta št. 14, in sicer: na št. 1 dne 6. marca, na št. 2 dne 7. marca, na št. 3 dne 8. marca, na št. 4 dne 9. marca, na št. 5 dne 11. marca, na št. 6 dne 12. marca. — Na izkaznice za II. okraj se dobi premog: a) pri Pleškotu, Hrenova ulica 12, in sicer: na št. 1 dne 6. marca, na št. 2 dne 7. marca, na št. 3 dne 8. marca, na št. 4 dne 9. marca, na št. 5 dne 11. marca; b) pri gosp. Komarju, Krakovska ulica 13, in sicer: na št. 6 dne 6. marca, na št. 7 dne 7. marca, na št. 8 dne 8. marca, na št. 9 dne 9. marca, na št. 10 dne 11. marca. — Na izkaznice za III. okraj se dobi premog pri g. Richterju, Trnovska ulica, in sicer: na št. 1 dne 6. marca, na št. 2 dne 7. marca, na št. 3 dne 8. marca, na št. 4 dne 9. marca, na št. 5 dne 11. marca, na št. 6 dne 12. marca, na št. 7 dne 13. marca, na št. 8 dne 14. marca, na št. 9 dne 15. marca. — Na izkaznice za IV. okraj se dobi premog v mestnem skladišču pri Narodnem domu, in sicer onega dne, ki bode zaznamovan na plačilnem listku mestnega magistrata. Premog za ta okraj se plača na mestnem magistratu, srednja hiša, prtiličje, in sicer dne 6. in 7. marca od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne, in sicer za stranke št. 1 do 13 dne 6. marca in št. 14 do 24 dne 7. marca. — Na izkaznice za V. okraj se dobi premog: a) pri g. Uherju, Slomškova ulica 12, in sicer: na št. 1 dne 6. marca, na št. 2 dne 7. marca, na št. 3 dne 8. marca, na št. 4 dne 9. marca, na št. 5 dne 11. marca; b) pri g. Schifferju, Dovožna cesta 4, in sicer: na št. 6 dne 6. marca, na št. 8 dne 7. marca, na št. 9 dne 8. marca, na št. 13 dne 9. marca, št. 10, 11, 12, 14, 15

dne 11. marca. — Na izkaznice za VI. okraj se dobi premog: a) pri g. Požlepu, Komenškega ulica 21, in sicer: na št. 1 dne 6. marca, na št. 2 dne 7. marca, na št. 3 dne 8. marca, na št. 4 dne 9. marca; b) pri g. Trdinu, Slomškova ulica 21, in sicer na št. 7 in 8 dne 6. marca, na št. 9 dne 7. marca; c) pri g. Lampretu, Kolodvorska ulica 24, in sicer: na št. 10 dne 6. marca, na št. 12, 14 in 17 dne 7. marca. — Na izkaznice za VII. okraj se dobi premog: a) pri gosp. Tavčarju, Dunajska cesta, Bežigrad, in sicer: na št. 1 dne 6. marca, na št. 2 dne 7. marca, na št. 3 dne 8. marca; b) pri g. Treotu, Cesta na Rudolfovo železnico, in sicer: na št. 4 dne 6. marca, na št. 5 dne 7. marca, na št. 6, 7, 8 in 12 dne 8. marca. — Na izkaznice za VIII. okraj se dobi premog: a) pri g. Zdravju, Abacijeva cesta 10, in sicer: na št. 1 dne 6. marca, na št. 2 dne 7. marca; b) pri g. Hribarju, Bohoričeva ulica 33, in sicer: na št. 4 dne 6. marca, na št. 7 dne 7. marca, na št. 9 dne 8. marca, na št. 6 in 8 dne 9. marca; c) pri g. Karblu, Selo, in sicer: na št. 10, 11 in 13 dne 6. marca, na št. 15 dne 7. marca. — Na izkaznice za IX. okraj se dobi premog pri g. Pleškotu, Hrenova ulica, in sicer: na št. 1 dne 12. marca, na št. 2 dne 13. marca, na št. 3 dne 14. marca. — Na izkaznice za X. okraj se dobi premog pri gosp. Uherju, Kranjska stavbinska družba, in sicer: na št. 1 dne 6. marca, na št. 2 dne 7. marca, na št. 3 dne 8. marca, na št. 4 dne 9. marca, na št. 5 dne 11. marca, na št. 7 in 8 dne 12. marca. — Po končani prodaji morajo trgovci takoj predložiti magistratu vse odrezke in sporočiti, koliko imajo še v zalogi premoga.

Ljubljanske novice.

lj Sklep glede podaljšanja pravice za pobiranje veselicega davka v mestu Ljubljani za leto 1918. je zadobil Najvišje dovoljenje.

lj Odborniki »Društva slovenskih katetov« imajo sejo v sredo, dne 6. marca ob 6. uri zvečer v posvetovalnici Katoliške tiskarne. — Mesečni sestanek katetov bo drugo sredo, dne 13. marca, kar se bo še sporočilo. — Tajništvo.

lj Koncert. Znameniti operni tenorist gospod Tadej Lowczynski bo v Unionski dvorani v Ljubljani priredil svoj samostojni koncert v torek, 12. marca. Vstopnice se bodo od jutri naprej prodajale v trafikah v Prešernovi ulici. Lowczynski slovi kot eden najboljših tenoristov s krasnim, močnim izšolanim glasom. Izobrazil se je pri slavem pevcu in profesorju Reszkeju v Parizu.

lj Dobrodelna pisarna se je danes v ponedeljek, dne 4. marca preselila iz svojih dosedanjih prostorov v Kolodvorski ulici v Alojzišče (Poljanska cesta 4) I. nadstropje, takoj nad stopnjicami.

lj Umrl je v soboto zvečer po dolgi mučni boleznij gospod dr. Anton Jančič, c. kr. finančni svetnik, sedaj c. kr. črnovojniški oficijal. Blag mu spomin!

lj P. Jožef Zen-Ruffinen, ki je bil od 1905—1909 nemški pridigar v ljubljanski stolnici, je umrl dne 25. febr. v Inomestu. Rojen je bil dne 4. avgusta 1856. v Švici, kanton Wallis iz rodovine, ki je dala sv. Cerkvi dva škofa; birmal ga je znani škof Emanuel Ketteler. Priporoča se molitvi svojih nekdanjih poslušalcev.

lj Mesto venca na grob dragemu prijatelju finančnemu svetniku dr. Antonu Janežiču je daroval g. Ferdinand Omejc, deželni računski svetnik v pokojni 10 K za oslepele slovenske vojake.

lj Izgubila je begunka petih otrok iz Rihemberga na Primorskem na cesti v Zeleno jamo denarnico z večjo vsoto denarja ter knjižico s sliko za železniško vožnjo. Pošten najditelj naj odda vse skupaj pri policijskem ravnatelstvu.

lj Izgubila se je v soboto od Stritarjeve ulice do glavne pošte denarnica s precejšnjo vsoto denarja in legitimacijo. Pošten najditelj naj jo odda policiji.

Primorske novice.

p Kapucinska cerkev v Gorici, ki je bila zelo poškodovana, je že v toliko popravljena, da se lahko vrši v njej služba božja. V nedeljo, dne 24. februarja je bila zopet otvorjena. Od tedaj naprej se vrši v njej vsak dan ob pol 7. uri zjutraj sv. maša, ob nedeljah pa ob 7. uri zjutraj s slovensko pridigo. Tudi slovenska popoldanska služba božja je vsako nedeljo. Spoved se lahko opravi vsak čas. V kratkem dobi št. g. p. gvardijan še drugega patra na pomoč. Opozarjamo meščane in okoličane, ki se vračajo, na to priljubljeno cerkev.

p Iz Vrtojbe. Vsi, ki so si ogledali našo vas, bodisi domačini kot tuji, se strinjajo s tem, da je Vrtojba poleg Šempetra najbolj porušena. Marsikateri domačin, ki prihaja domov, se ne more več orientirati po vasi in le s težavo najde groblje domače hiše. Že pet mesecev je, odkar so Lahi bežali iz naše vasi, toda slika Vrtojbe se ni med tem še nič izpremenila. Velikanski kupi raznovrstne municije in drugih ostankov, ki so jih Lahi pustili, ležijo še vedno vsepovsod. Bolj nevarne kot ti kupi pa so ročne granate, ki leže raztresene skokinsko po cesti oziroma po prostoru, kjer je šla prej glavna cesta. Človek mora korak za korakom paziti, da ne stopi na tako sicer majhno stvarico, ki ima pa grozovit učinek. To se je pokazalo preteklo sredo. Trgovec in krčmar Ivan Černe iz Gor. Vrtojbe je prišel s svojim sinom in eno hčerko, da bi si napravil ob cesti blizu župnišča barak. Petnajstletni sin Tonček je prijel ravno pred župniščem za eno tako majhno stvarico, ki pa se mu je v rokah vžgala in mu raznesla obe roki. Razen tega mu je razbila tudi čelo in ga ranila tudi v noge tako, da je bil na mestu mrtev. Sicer pa to ne bo zadnja nesreča, ampak pokazali se bodo tudi nadalje podobni slučaj, če ne bo vojaštvo pobralo municije. Zato je že skrajni čas, da se poklicane oblasti za to pobrigajo. To je predpogoj vseh pogojev!

p Iz Bovca. Županstvo naznanja, da se je obrnilo do vojaške oblasti, naj bi lista pustila prenesti vojaške barake iz Pustine na bovško polje, kjer bi dobili Bovčani začasno streho. Ta prošnja se je zavrnila, ker ni vozil, ne delavnih moči na razpolago. Da se omogoči vsaj nekaterim družinam povratek, pregledale so se barake pod Komonom, Zapoljčami, v Tumarčku, v Pluženski vasi, pri Pluženskem slapu, Pod Turo in ob Soči pod Čučkarjem. Našle so jih je okroglo 40, kar bi zadostovalo za približno 80 družin. Tudi v Bovcu samem je še nekaj hiš, ki bi se dale za silo popraviti. Za splošen povratek še niso dani pogoji, povsod se levi municija raztresena. Svetuje se, da se povrnejo le delavne moči, da obdelajo zemljišče kolikor je pri danih razmerah mogoče. Seme, poljsko orodje in delavno živino nam je vlada zagotovila. Za živila se je pri okrajnem glavarstvu že jeseni zaprosilo, a jih še danes ni in se tudi ne ve, kdaj se nakažejo. Povratek bi v prvi vrsti priporočili onim, ki so si ohranili še živino in ki imajo vsaj nekaj lastnega živeža zase in živino. Vendar pa priporočamo, da si vsak, predno se vrne, pride svoj dom ogledat, se pouči o razmerah in se evdri, kaj je storiti.

p Umrla je v 18tu 32letna Marija Giurco roj. Stipančič.

p Za šentvidsko šolo v Trstu je nabral g. Josip Ljubič pri Ivanu Robavcu v Šmartnem pri Litiji 22 kron.

p Vrnitev beguncev. C. kr. policijsko ravnatelstvo v Ljubljani nam poroča: Begunci iz ozemlja Goriške in Gradiške, ki imajo doma kmetijstvo ali nasade za zelenjavo, se vsled razpisa c. kr. ministrstva za notranje stvari z dne 18. svečana 1918 št. 9276 opozarjajo, da je v interesu ljudske prehrane in v lastnem interesu želeli, da se vrnejo čimprej v domovino in obdelujejo tam svojo zemljo. Potrebne legitimacije za potovanje in priporočila za prosto vožnjo izdaja v ljubljanskem policijskem okolišu c. kr. policijsko ravnatelstvo v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 22, prtiličje, vrata št. 1, na deželi pa c. kr. okr. glavarstva.

p Kaj mislijo? Neprijetne misli se nam vzbujajo v srcu pri pogledu na žalostne razmere, ki vladajo s trdo pestjo na Goriškem po opustošenih krajih in posebej v Čepovanu in okolici. Tu je lakota, ki grozi pokončati zlasti otroke! Mleka ni, moka ni, krompir so pobrali vojniki, glavarstvo ne da; od česa naj potem ljudje živijo? Ali naj se hranijo s papirjem, s katerim ni mogoče ničesar kupiti? Matere jočejo skupaj z otroci, katerim ne morejo dati niti enega krompirja ali trohico kruha. V teh razmerah ni čudno, da je zlasti v Lukovcu že umrlo več ljudi radi pomankanja živeža. Kaj storijo oblasti, da bi se temu odpomoglo? Menda nič? Toda ne, nekaj naj vendar storijo: da bi si moglo prebivalstvo v hudi stiski nabaviti živež izven mej, n. pr. klavno živino na Kranjskem ali onkraj beneške Idrice. Dolžnost vseh oblasti bi bila olajšati ljudem samopomoč in ne zavirati, oziroma poskrbeti, da dajo dežele, ki niso niti oddale toliko trpele, kakor Goriška in posebej goriško ljudstvo, vsaj toliko živine in živeža, da se ljudje preživijo. Če dobijo mesta redno živež, čeravno ne veliko, bi morali dobiti vsaj enako ljudje iz opustošenih krajev; saj jim je vojska vse pobrala ali uničila. Vojska ima svoj pot, n. pr. ob soški dolini leže kupi laških ovej in gnajice; če vzame ubogi begunec tako odejo, mu jo vzamejo. Drugemu beguncu so doma zmanjkala vrata, okna, podovi, hišna oropja, razno orodje. Če vzame par desk iz barak, da si sam za silo popravi stanovanje, tedaj ga še zapro. Vojniki pa kurijo celo zimo z deskami. Kdor more, naj razume! — Vrnitev beguncev je dovoljena. Radi lakote se vračajo le taki, ki imajo živež. Železnica jim pripelje zastoj blaga do zadnje postaje; od tu do doma je še nekaj ur hoda. Kdo naj vozi beguncem tisto malo blaga, kar so rešili gra-bežljivim rokam? V sedmih občinah je menda en kmečki volf Vojaških voz je precej po čepovanskih dolini. Če kdo prosi za voz, dobi odgovor: »ni mogoče« ali »nem tudum«. Tako se zabranjuje vrnitev tudi takim, ki bi se lahko vrnili, da si popravijo za silo hišo in tako preprečijo nadaljnje razpadanje poslopja vsled vremenskih nezd. Po čepovanskih hribih so res take razmere, da je boljše, da se begunci s celimi družinami za enkrat ne vračajo, zlasti če nimajo dovolj živeža; prišli bi z deža pod kap. Upajamo, da se razmere kmalu zboljšajo. Na Kranjskem je še veliko dobrih in usmiljenih src, ki vam bodo pomagala lajšati še nekaj tednov — do vrnitve — begunsko življenje.

Dnevne novice.

— Rekvizicija orgel se je začela. Preč. župne urade opozarjamo na zadnje tri odstavke članka o rekviziciji orgel, ki ga je prinesel »Cerkveni Glasbenik« v zadnji številki. — Prva točka ministrskega odloka se glasi, da se bodo pobirale samo piščali iz prospektov. Slišimo pa, da se proti volji gg. župnikov pobirajo kar cele orgle. Kako naj se zadosti na ta način nadaljnji ministrski zahtevi, da morajo vsakere orgle ostati rabne, čeprav v omejeni meri? Čč. cerkevna predstojništva naj blagovolijo pogledati določila, da se varujejo škode. Ali naj zaradi nevednosti zopet več damo, nego je predpisano?

— Odbor »Društva zasebnih uradnikov in uradnic na slov. ozemlju« opozarja vse člane in članice, naj spornih zadev s svojimi delodajalci nikar ne spravljajo v javnost potom časopisja, temveč naj predložijo take zadeve društvenemu odboru, ki bode skušal sporna vprašanja z delodajalci mirnim in internim potom rešiti; šele, če bi tako posredovanje ne imelo uspeha, bode društveni odbor zadevo izročil javnosti. Za posledice, ki bi nastale za člane vsled samovoljne objave spornih vprašanj brez poprejšnje obvestitve društvenega odbora, pa odbor ne prevzema nobene odgovornosti.

— Deželni prehranjevalni oddelek. Prejeli smo: Zaradi obsežnih in nujnih poslov, ki jih mora opravljati oddelek za prehranjevanje pri deželni vladi (oddelek I.), je potrebno, da se zglaševanje in sprejemanje strank v tem oddelku v splošnem interesu po možnosti omeji. Za sprejem

strank sta določena samo sredo in sobota, od 10. do 12. ure dopoldne. Da se omogoči redno poslovanje v oddelku za prehranjevanje, naj se stranke osebno zglasujejo le v najnujnejših zadevah.

— Uradniki slovenskih denarnih zavodov. Meseca marca t. l. bo v Ljubljani zborovanje uradnikov vseh slovenskih denarnih zavodov. Razpravljalo se bo o položaju, v katerega je prišlo uradništvo te vrste vsled razmer, povzročenih po vojni, ter o načinu, kako si ohraniti in zagotoviti svoj obstanek v bodoče. Pretekli mesec so se razposlale na uradništvo vseh slov. denarnih zavodov informacijske pole. Nujno prosimo vse one, ki so te pole prevzeli, da jih čim prej in točno izpolnijo, ter jih vrnejo na naznanjeni naslov ali pa »Društvu zasebnih uradnikov in uradnic na slov. ozemlju v Ljubljani.« Radi važnosti zadev, ki se bodo na zborovanju razpravljale, se vabijo uradniki in uradnice vseh slovenskih denarnih zavodov brez razlike, da se zborovanja zanesljivo udeležijo, oddaljeni vsaj po enem odposlancu. Kdor bi želel na zborovanju nastopiti s kakim k zadevi spadajočim referatom, naj to javi označenemu društvu.

— Letniki 47. do 59. odpuščeni? Kakor poročajo »Narodni Listi«, se govori v parlamentarnih krogih, da bodo odpuščeni v najkrajšem času črnovojniki letnikov 47. do 50.

— Potresi na Dolenjskem. Iz okolice Cerkije pri Krškem, dne 1. marca. Meseca februarja smo čutili pri nas potres samo 11. in sicer ob 10. uri 30 minut dopoldne. Bil je občutljivi sunek od spodaj, spremljan z močnim bobnenjem. 20. februarja pa je bil v Prilipah pri Čatežu (osebni doživljaj) ob 1. uri 15 minut popoldne dokaj močan sunek, ločila sta se dva streljaja, bobnenje je bilo precej dolgo. Občutili so ga tudi drugi vaščani. — V Bušči vasi (preko Krke pol ure od Cerkije) pa je v noči 26. februarja med 2. in 3. uro zjutraj neka gospodična občutila dokaj močan sunek. Premaknilo se je pohištvo. Da bi bil kdo pri nas občutil katerega od teh sunkov, nism dobili poročila.

— Koze v Hrvatskem Primorju. V Se. nju, Novem, Cirkvenici i. dr. se je pripetilo več slučajev osepnice, zato je oblast omejila potovanje v te kraje.

— Črnogorski princ Mirko umrl. 2. Dunaja poročajo: V sanatoriju Löw je dne 3. marca umrl črnogorski princ Mirko za izkrvavljajem pljuči. Pokojni princ, ki je radi težke bolezni pred dvema letoma prišel v ta sanatorij, je bil, izvzemši kratke dobe, ves čas v sanatoriju.

— Poziv! Ljubljanska policija je zaprla neko Matildo Gustinčnik, brezposelno dekle s štajerskega. V Prečni je neki ženski izvalila 100 K, češ da ji bo preskrbela obleko. Peljali sta se skupno v Ljubljano, na Laverci pa je Gustinčnik izginila iz vagona. Neki drugi gospe je izvalila okoli 200 K. Policija sumi, da je Gustinčnik opoharila še več drugih oseb. Dotični naj se zglase pri policijskem ravnatelstvu v Ljubljani.

— Poštni promet voj. ujetnikov v Rusiji ustavljen. Radi pretrganih zvez z Rusijo je celotni poštni promet vojnih ujetnikov v Rusijo in iz Rusije ter v zasedeno ozemlje Rumunije in iz tega ozemlja za sedaj ustavljen.

Prosveta.

pr Slovenska Matica. Članarina Slovenske Matice znaša po sklepu zadnjega izrednega občnega zbora 8 K, ustanovni na 200 K, za društva, družbe in knjižnice in obitelji pa 400 K. Nato opozarjamo vse društvenike. Prosimo in vabimo jih, da enako rodoljubno, kakor so do sedaj tudi za naprej pristopajo k Slovenski Matici in se je spominjajo tudi s prostovoljnimi prispevki.

Interpelacije Jugoslovanskega kluba.

Preganjanje Ljubomira Musanića.

Poslanec dr. Korošec in tovariši so vložili naslednjo interpelacijo:

Ko se je 18. avgusta 1914 posestnik Ljubomir Musanić, doma v Vrgorcu v Dalmaciji, vrnil iz Splita, kjer je najel posojila 12.000 K, sta ga dva orožnika, baje na ukaz vojaškega poveljstva Mostar, s petimi drugimi sovaščani vred aretirala. Dne 19. avgusta so jim na orožniški postaji rekli, da jim ni treba ničesar vzeti seboj, ker se bodo v par dneh lahko vrnili. Kljub temu je Musanić vzjel seboj 6000 K, medtem ko je ostalo izročil svoji ženi. Ljudi so vlekli v Metković, kjer so morali dva dni brez odevi ležati na mrzlih tleh.

Drugi dan so jih med strašnim trpinčenjem nahujskane mohamedanske eskortirali v živinskem vozu peljali v Mostar. Po dvehurnem čakanju so spravili ljudi v konak, kjer so končno obstali pred odprtino zidu. Prisilili so ljudi, da so stopili v odprtino, čeprav je bilo temno kot v rogu; padli so v luknjo, kjer so kmalu od vseh strani začuli stokajoče glasove. Tu so bili

na hodniku kleti na kamnitih tleh, brez okna, nabasani otroci, starčki in žene. Strašen smrad je vladal, ker je iz prenapolnjene nočne posode tekla nesnaga po celotnem prostoru. Po grozni noči je ob osmi uri jutraj prišel profos in vprašal, če ima Musanić denar. Nato so Musanića premestili v garnizijski zapor, kamor so kmalu nato zaprli tudi nekega mladega duhovnika in urednika lista »Naroda«, oba težko bolna na pljučih. Par dni pozneje je prišel nek profos s samokresom v roki, pričel biti duhovnika s pestjo po obrazu in vpil: »Kaj ste vi srbske svinje govorili proti Avstriji.« Sedaj ga je pričel z bičem tepsti po hrbtu in ramah; nato se je vrغل na urednika, ga suval s pestjo in nogami, tepel z bičem in ju nato dal vleči v samotni zapor. Drugi dan so privedli uboga trpina nazaj; bila sta oba popolnoma razbita in sta bljuvala kri.

Nekaj dni pozneje je profos razširil vest, da so gospod Musanić in njegovi tovariši prosti. Vsak mu je dal 20 K iz veselj, nato jim je sporočil, da jih bodo prepeljali v Arad. Pri klicanju imen se je izkazalo, da je bilo med 80 žrtvami 6 Dalmatincev. Politični uradnik Fabianić je ločil Dalmatince, nakar so jih zaprli v neko barako, kjer so brez odej ležali na tleh in se morali hraniti z lastnim denarjem. Tu je bilo 200 interniranih Srbov iz Šabca, žen in otrok in poleg tega še množica interniranih Bošnjakov. Tudi tu je vladal strašen smrad. 20 dni so ostali Musanić in njegovi tovariši v baraki, nakar so jih v živinskih vozovih, v katerih je bilo polno konjskega gnoja, prepeljali v trdnjavo Arad. Strašne razmere Arada smo že na drugem mestu opisali. Radi nesnag, slabih hrane, zadušlega zraka je izbruhnil legar. Pozneje so Musanića in njegove tovariše prepeljali v civilne zapore, kjer je Musanić ostal do 15. januarja 1915. Dva meseca je bil Musanić težko bolan. Ko se je vrnil domov, je moral še tri mesece ostati v postelji. Od tedaj je za vsako duševno in fizično delo skoro popolnoma nesposoben. Posojilo 12.000 K je bilo namenjeno za izboljšanje gospodarstva, pa ga je moral porabiti zase. Polje je ostalo neobdelano, živina je poginila. Prej precej premožen mož je gospod Musanić danes uničen, vse vsled delovanja avstrijske oblasti.

Ni treba pripomniti, da ni bil Musanić obdolžen nobenega konkretnega kaznivega dejanja, niti se mu ni mogla dokazati nezanesljivost. Gre edino za igro c. kr. oblasti, katerim je bil Musanić kot pristaš hrvatske napredne ljudske stranke neljub.

Vprašamo celokupno vladu, ali je voljna slučaj preiskati, krive uradnike najstrožje kaznovati in gospodu Ljubomiru Musaniću dati popolno zadoščenje?

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Podpisani občinski odbor v Tolstom vrbu pri Guštanju na Koroškem, zbran v svoji redni seji v nedeljo, dne 17. februarja 1918, izjavlja soglasno in odločno, da se pridružuje deklaraciji slavnega Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917, glasom katere naj pridemo vsi Slovenci, od najskrajnejše meje v našem tuznem Korotanu do zadnjega Slovenca ob furlanski meji in na Ogrskem zajedno z našimi brati Hrvati in Srbi pod skupno streho samostojne države pod habsburškim žezlom. Kot najboljši trpečti del slovenske domovine prosimo še prav posebno slavni Jugoslovanski klub, da ne odneha za las pri delu za uresničevanje našega skupnega cilja. Istočasno se zahvaljuje prevrženemu g. knezoškofu ljubljanskemu, dr. A. Bon. Jegliču, za njegov odločni nastop za Jugoslavijo, s katerim je pokazal pravo pot tudi Slovincem izven njegove škočije. Hvaležno pozdravljamo mirno prizadevanje sv. očeta Benedikta XV. in Nj. Veličanstva cesarja Karla I. z željo, da prinese angeli miru kmalu že dolgo zaželeno oljko vejico vsem avstrijskim narodom. — Tolsti vrb, dne 17. februarja 1918. — Jožef Rožec, župan. — (Sledi 10 podpisov.)

Možje in mladeniči, žene in dekleta, kar nas je odraslih ostalo doma v občini Hudo ter njenih vasi: Stranska vas in Mala Dobrava pri Zatičini na Dolenjskem se z največjim navdušenjem podpisujemo deklaraciji z dne 30. maja 1917 Jugoslovanskega kluba na Dunaju. — Poslanecem v klubu izrekamo popolno zaupanje ter jih rotimo, da bi na začetni poti vztrajali brezobzirno, odločno do konca, dokler ne bomo imeli pod habsburškim vladarjem jugoslovansko državo, ki bi nas Slovence, Hrvate in Srbe osvobodila strašnega suženjstva, v katerem nas tišče naši smrtni sovražniki. Svobodni hočemo biti! To mora biti najmanjše plačilo za kri, ki so jo tisoči in tisoči naših mož in fantov prelili; to najmanjše zadoščenje za vnebovpijoča preganjanja, katerim smo zmirom izpostavljeni. — Iz celega srca smo hvaležni prevrženemu g. knezoškofu v Ljubljani, ki se je tako nepopisno plemenito izpostavil za našo osvoboditev iz spon neznanega tujstva. — Želim hbrati iz celega srca, da bi prizadevanje svetlega očeta Benedikta XV. in našega cesarja Karla I. imelo najlepše uspehe ter nam prineslo čim preje težko pričakovani mir. — Hudo, 22. februarja 1918. — Sledi 85 podpisov, med njimi 21 mož in fantov, 64 žen in deklet.

Deveta c. kr. avstrijska razredna loterija. Zrebanje 4. razreda se vrši dne 12. in 14. marca 1918. Cena srečka: $\frac{1}{4}$ K 160—, $\frac{1}{2}$ K 80—, $\frac{1}{4}$ K 40—, $\frac{1}{8}$ K 20—. Srečke za to žrebanje priporoča Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, kot poslovalnica c. kr. avstr. razredne loterije, in njene podružnice v Celju, Celovcu, Trstu, Splitu in Gorici (sedaj v Ljubljani).

Brez posebnega obvestila.

MARIJA DR. JANEŽIČEVA naznaja v svojem ter v imenu vseh ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je njen iskrenoljubljeni soprog, gospod

dr. Anton Janežič

c. kr. finančni svetnik, sedaj c. kr. črno-vojniški oficijal

v soboto, dne 2. marca t. l. ob pol 11. uri ponoči, po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere boguvdano in mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bude v ponedeljek, dne 4. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Gosposka ulica šte. 10 na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 3. marca 1918.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Posebna naznanila se ne bodo izdala.

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, da je naša srčno ljubljena edina hčerka oziroma sestra in nečakinja, gospodična

Anica Wolf

poštna oficijantinja

po kratki, mučepolni bolezni, previdena s tolažili svete vere, v nedeljo, 3. marca t. l. ob 3. uri popoldne boguvdano v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabnega pokojnice bo v torek, dne 5. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Franca Jožefa cesta št. 7 na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi Marijinega oznanjenja. Bodi ji ohranjen blag spomin.

V Ljubljani, dne 3. marca 1918.

Anton Wolf, c. kr. poštni kontrolor, oče. — Karolina Wolf, mati. — Anton Wolf, c. kr. poročnik, sedaj na bojnem polju; Bogomir Wolf, c. kr. kadetni aspirant; Marijan Wolf, realce, bratje. — Marija Dolinar, Ivana Dolinar, učiteljici, teti.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutstva, ki so nam došli od smrti našega iskreno ljubljenega očeta oziroma starega očeta, brata, strica in tasta, gospoda

Maksa Lavrenčiča

izrekamo, tem potom vsem našo najpristrčnejšo zahvalo.

Posebej nas še veže dolžnost, zahvaliti se gosp. vojnemu kuratu don Niko Gligo za tolažeče prijateljske obiske med boleznijo, gosp. Maksu Šebru za trud in ljubeznivo preskrbo vseh poslov ob priliki pogreba, gospodom pevcem za ganljivo petje, sploh vsem, ki so spremili rajnika na njega zadnji poti.

V Ljubljani, 4. marca 1918.

ŽALUJOČI OSTALI

Stanovanje

z dvema sobama, kuhinjo in pritliklinami, ali tudi malo hišico z vrtno v mestu ali na periferiji mesta išče v najem za majnikov termin ali tudi preje IVAN ZIRKELBACH, uradnik mestne planarne. Sprejme tudi administracijo ene ali več hiš.

Izurjena

kuharica

669

ki se razume tudi na dela v zelenjadnem vrtu, se sprejme na Hrvaško k gospodi na deželo z 10. aprilom. Ant. baronovka Schmidt, Volovska.

Hlapec

ki ima veselje do konj in dela na posestvu, išče mesta. Veseli ga posebno vožnja na deželi. — Ponudbe pod »Hlapec 710« na upravo »Slovenca«.

Prodaj zelo dobro

koncesijo

na deželi. — Naslov pove uprava pod šte. 709 (ako znamka za odgovor).

Župni urad v Borovnici razpisuje službo

organista in cerkvenika

Nastop lahko takoj. Plača primerna sedanjim razmeram.

»CIGARETE« dobi, kdor mi preskrbi

STANOVANJE

obstoječe iz 2—3 sob, kuhinje in drugih pritliklin takoj ali pozneje. — Ponudbe se prosi na upravo »Slovenca« pod šifro »Cigarete 696«.

Išče se

prodajalka

za trgovino čevljev, ki je v tej stroki popolnoma izveščana. Ponudbi naj se priloži slika. — Naslov: Ljubljana, poštni predal šte. 73.

Sprejme se takoj

hlapec

z vso oskrbo v hiši pri IVANU PERDANU, LJUBLJANA.

Dve kontoristinj

se sprejmeta za Ljubljano s 1. aprilom v trajno službo. Naslov pove uprava lista pod šte. 702 (ako znamka za odgovor).

Išče se

postrežnica

za takoj, ki razume tudi nemško. — Oglasiti se je treba: škofja ulica šte. 13, pritličje, levo.

Učenka

se sprejme v trgovino mešanega blaga IVAN SLAVINEC, Šmartno pri Litiji.

Kupi se dobro ohranjeno

moško kolo

oziroma se zamenja za živila. — Kje, pove uprava »Slovenca« pod šte. 708.

Stanovanje

na lepem kraju v Višnjigori se odda brezplačno mirni stranki, katera bi obdelovala vrt in drugo.

Več se poižve pri tvrdki

A. KUŠLAN, Ljubljana, Karlovska cesta šte. 15.

Domačo deteljo,

seme in v plevah (žuzkih), razprodaja na debelo in drobno po primerni ceni trgovec Jos. Jezernik, Stob, p. Domžale. — Ima tudi suhe gobe na prodaj.

Dr. med. univ. ALOJZ ZALOKAR

naznanja, da je začel ordinirati

v Ljubljani, Sodna ulica šte. 1, I. nadstr.,

kot specialist

za kirurgijo, porodništvo in ženske bolezni.

Vdova

želi mesta na kmetih, najraje kje na Štajerskem. Ima veselje do poljskega dela. Pri sebi ima tri pridne otroke od 7. do 17. leta. Plača po dogovoru. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod šte. 685.

Kuharice, natakarice

rabimo nujno za častniške kuhinje v vojnem ozemlju. — Ponudbe z natančnimi podatki glede nastopa, navstvenim in službenimi spričevali sprejema etapno poveljstvo II., Ljubljana, Dunajska cesta št. 31, pritličje.

ZENITVENA PONUDBA.

Mladenič, star 29 let, z nad 20.000 K premoženja, išče v svrhu ženitve znanja z gosposlično ali vdovo brez otrok, katera bi imela lastno posestvo oziroma trgovino ali gostilno. — Le resne ponudbe s sliko naj se pošljejo na upravo lista pod »Miro-ljubnost 715«. Tajnost strogo zajamčena.

Prodaja

se po zmernih cenah v večji množini mlo »Dob«, opije, Wermuth-vino, bolgarski mandelini in dobro mlo za pranje v večjih kosih pri tvrdki

A. KUŠLAN, LJUBLJANA, Karlovska cesta šte. 15.

Opravična številka P. I. 303/16-72.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani, oddelek I. so po prošnji lastnika ml. Rozalije Leopoldine Legat v Ljubljani na prodaj po javni dražbi sledeče nepremičnine, za katere sta se ustanovili pristavljeni izključni ceni in sicer:

1. vl. šte. 1432 k. o. Trnovsko predmestje 4800 kron;

2. vl. šte. 271 k. o. Vič 7400 kron.

Dražba se bo vršila dne 21. marca 1918 ob 10. uri popoldne v pisarni sodnega komisarja dr. Karla Schmidingerja, c. kr. notarja v Ljubljani, Sodna ulica šte. 11. Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejme. Na posestvu zavarovanim upnikom ostanje njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno. Dražbeno izkupilo je položiti v roke sodnega komisarja. Dražbene pogoje je mogoče vpregledati pri g. c. kr. notarju dr. Karl Schmidingerju v Ljubljani.

C. KR. OKRAJNO SODIŠČE LJUBLJANA, oddelek I., dne 21. februarja 1918.

Organist-cerkvenik

cecilianec, z dobrimi spričevali, oženjen, izučen rokodelce, želi premeniti službo. — Naslov pove iz prijaznosti uprava »Slovenca« pod šte. 426.

Med

kupim vsako množino.

Ponudbe z navedbo cene in teže, eventualno vzorec na trgovino

SREČKO TEKAUC, ZAGREB.

Išče se za takoj ali pozneje

prešivalka (Stepperin)

za čevljarstvo obrt, eventualno tudi vajenka. — Predstaviti se je pri Fran Szantnerju, Ljubljana, Selenburgova ulica.

Modni salon NINA PRESSL

690 sprejme takoj več izurjenih

pomočnic in eno vajenko

Vprašanja na: SV. PETRA CESTA 20, I.

Gospodična se takoj sprejme ZA TRGOVINO večša slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, če mogoče, tudi nekoliko italijansčine. — F. BATJEL, Gorica, trgovina z dvokolesi, šivalnimi stroji itd. 701

PRODA SE

vojaška uniforma

Kje, pove uprava lista pod šte. 683.

SPREJME se poštno in pridno DEKLE za vsa domača dela. Plača po dogovoru. Ravnotam se kupi rabljen MLEKARSKI VOZIČEK. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Dekle-voziček«.

Kot

učenka

v trgovino v mesto ali še raje na deželo bi dala svojega 14-letnega sina; priden in pošten fant. — Naslov pove uprava »SLOVENCA« pod šte. 697, ako znamka za odgovor

Prodajalka

mešane stroke, večša slovenskega in nemškega jezika, želi premeniti službo v mestu ali na deželi. — Ponudbe pod »Prodajalka 562«.

Kdor namerava prodati še kaj

kostanjevega lesa

3263

naj ga takoj ponudi tvrdki

J. POGAČNIK

LJUBLJANA, Marije Terezije cesta 13

Cunje

suknene odrezke stare in nove, kakor vse vrste bombažastih in volnenih cunj, žaklje, vino, odeje, vrvi itd. v vsaki množini in po najvišji ceni kupuje

E. KOTZBEK V KRANJU.

Genjenim

trgovcem, uradom, šolam

naznanjam, da radi prevzetja drugega podjetja

opustim svojo trgovino

ter prodajam v večjih množinah svojo zalogo, ki obstoji iz vsakovrstnega galanterijskega in papirnega blaga ter šolskih, uradnih (pisarniških) potrebščin.

Prodaja se le na debelo.

Trgovina je odprta od 8. do 12. dopoldne, popoldne je trgovina zaprta.

Fr. Igljč,

Ljubljana, Mestni trg 11.

Posestvo v Grljanu ob Miramaru

en kompleks, ob cesti, 7 minut od postaje miramarske ali grljanske, nad 22.500 kvadrat. metrov zemlje, 12.000 kvadrat. metrov vinograda s trtami najboljših vrst, krasna lega, najlepša stavbišča, kamnolom na posestvu, napeljava elektrike čez posestvo, in

vila

z 8 sobami ter gospodarsko poslopje je pod zelo ugodnimi pogoji

naprodaj

Pogoje naznani Kocjančič Jernej, Trst, ulica Carintia 19/L.

Vse vojaške predmete!

Za preprodajalce

priporočam po znano nizkih cenah svojo zalogo

zvezd vseh vrst
port
portepejev
med. obvez
redov
sabelj
bajonetov
mečev
kupel
pasov
čepic

rokavice
ovojskih gamaš
usnjenih gamaš
vojaškega sukna
ogal, sukna
gumbov vseh vrst
in pritliklin
izgotovlj. uniform
dežnih plaščev
kožnatih vrec
kožunov vseh vrst

čepic
znakov
rož za čep'ce
ovratnikov
vseh toaletnih in
galan. erijskih
predmetov
glavnikov
krtač
mila
zobne paste

brillantno
pudra
instrumentov za
nohe
parfumov
ogledal
brivskih aparatov
potnih
necessairejev
ročnih kovčkov
velikih in malih

Splošni zavod za uniformiranje

RUDOLF BODENMULLER

Ljubljana, Stari trg 8.

3138